

ประเด็นปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง เล่ม ๑

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ประเด็นปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง เล่ม ๑

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้จัดการประชุมปรึกษาหารืออย่างไม่เป็นทางการในเรื่องการปฏิรูปอุดมศึกษารอบสอง เพื่อเป็นเวทีร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อมูล อภิปราย และเสนอแนะข้อคิดเห็น โดยมีกำหนดประชุมทุกวันพฤหัสบดีแรกของเดือนตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ ในช่วงเวลา ๐๗.๓๐ ถึง ๐๙.๓๐ น. ก่อนที่ทุกคนจะปฏิบัติภารกิจงานประจำของตนเอง ซึ่งด้วยวิธีการนี้จะช่วยให้ได้นวัตกรรมใหม่ในการขับเคลื่อนการปฏิรูปอุดมศึกษา ไปสู่การเปลี่ยนแปลงพัฒนาอุดมศึกษาให้เป็นประโยชน์แก่สังคมไทยอย่างแท้จริง โดยการประชุมแต่ละครั้งจะเชิญผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการที่มีประสบการณ์ แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น โดยไม่จำเป็นต้องยึดติดอยู่กับกรอบวิธีคิดแบบราชการ แต่อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและข้อเท็จจริงที่มีอยู่ในขณะนั้น ซึ่งข้อคิดเห็นที่ได้จะเป็นแนวทางที่สำคัญในการพัฒนาอุดมศึกษาไทยให้มีคุณภาพตอบสนองกับความต้องการของสังคมไทย

ประเด็นปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง เล่ม ๑ ฉบับนี้ เป็นเอกสารรวบรวมและประมวลข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและประเด็นสำคัญจากการประชุมดังกล่าว ในปี พ.ศ.๒๕๕๒ จำนวน ๙ ครั้ง โดยมีประเด็นสำคัญ เช่น การปฏิรูปการศึกษา การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานอุดมศึกษา การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง การเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาด้วยเกณฑ์ความดี เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ต้องขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาให้ข้อเสนอแนะ สำหรับการปฏิรูปอุดมศึกษาครั้งนี้ และเอกสารฉบับนี้ คงจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจต่อไป

สารบัญ

หน้า

ประเด็นการประชุมหารือ

ครั้งที่ ๑/๒๕๕๒ การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการอุดมศึกษา	๑
ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ การปฏิรูปการศึกษา (สามใหม่)	๗
ครั้งที่ ๓/๒๕๕๒ การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง	๑๔
ครั้งที่ ๔/๒๕๕๒ โครงการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง	๒๑
ครั้งที่ ๕/๒๕๕๒ โครงการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (ต่อ)	๒๗
ครั้งที่ ๖/๒๕๕๒ คุณภาพอุดมศึกษาไทย	๓๓
ครั้งที่ ๗/๒๕๕๒ ประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ	๔๒
ครั้งที่ ๘/๒๕๕๒ การเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	๕๓

ด้วยเกล้าความดี

ครั้งที่ ๙/๒๕๕๒ กลยุทธ์น่านน้ำสีขาว (White Ocean Strategy)	๕๘
--	----

ภาคผนวก

๖๓

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๑ / ๒๕๕๒
วันพฤหัสบดีที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๒

ด้วยท่านที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายศุภชัย พงศภคเธียร) ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิรูปอุดมศึกษารอบสองให้เกิดผลตามเป้าหมาย จำเป็นต้องมีกลไกขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องเป็นการเฉพาะ ในระยะเริ่มต้นควรมีกลุ่มนักวิชาการที่สนใจในการปฏิรูปมาร่วมกันปรึกษาหารือให้ตกผลึกของความคิดในการหาแนวทางร่วมกันขับเคลื่อนปฏิรูปการอุดมศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงดำเนินการจัดประชุมหารือเรื่อง “การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง” เป็นประจำทุกวันพฤหัสบดีแรกของเดือน สำหรับครั้งแรก คือ วันพฤหัสบดีที่ ๙ เมษายน ๒๕๕๒ ณ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหากลไกการขับเคลื่อนการปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง และนำไปสู่การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงการจัดการอุดมศึกษาให้เป็นประโยชน์กับสังคมได้อย่างแท้จริง ที่ประชุมได้อภิปรายกันอย่างกว้างขวาง โดยสรุปสาระการประชุมดังนี้

๑. การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง จะเน้นเรื่องการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการอุดมศึกษา เนื่องจากผลการประเมินจากหลายหน่วยงานพบว่า คุณภาพมาตรฐานของการศึกษาทุกระดับน่าเป็นห่วง ซึ่งมีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องดังนี้

๑.๑ ต้องหยุดกระแสการอุดมศึกษาเพื่อการผลิตเชิงพาณิชย์ (Commercialization) ให้ได้ เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ทำให้คุณภาพอุดมศึกษามากที่สุด แต่สาเหตุหลักของปัญหานี้คือ ทรัพยากรในการจัดการศึกษาไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังมีประเด็นกลุ่มอาจารย์ได้ผลประโยชน์จากการเปิดหลักสูตรการศึกษาภาคพิเศษต่างๆ โดยอ้างเรื่องการให้โอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ดังนั้น จึงต้องแก้ปัญหาทรัพยากรไม่เพียงพอและการทำอะไรให้ได้มาซึ่งทรัพยากรก่อน

๑.๒ อัตราการเกิดขึ้นใหม่ของสถาบันอุดมศึกษามีสูงมาก ทำให้เกิดการแข่งขันในการแย่งชิงอาจารย์ที่มีคุณภาพซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด และคุณภาพของผู้สำเร็จระดับปริญญาเอกมีแนวโน้มลดลงมาก

๑.๓ ความคาดหวังและวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนลดลง ผู้เรียนส่วนใหญ่มุ่งหวังแค่ปริญญาบัตร

๑.๔ ระบบบรรณาธิการของสถาบันอุดมศึกษาและสภามหาวิทยาลัย ในการควบคุมดูแลกำกับมาตรฐานของบัณฑิต โดยเฉพาะการได้มาซึ่งผู้บริหารระดับคณบดี หัวหน้าภาควิชา/สาขาวิชาซึ่งเป็นหน่วยรับผิดชอบงานวิชาการและส่งผลกระทบต่อคุณภาพบัณฑิตโดยตรง

๒. การปรับระบบอุดมศึกษาซึ่งเป็นระบบใหญ่ให้เล็กลง เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบที่มีคุณภาพจากสังคมเป็นไปได้ง่ายขึ้น

๓. เป้าหมายของการศึกษา ต้องปรับเปลี่ยนไปสู่การมีงานทำ ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงการศึกษาขั้นอุดมศึกษา การวัดสัมฤทธิ์ผลน่าจะพิจารณาจากการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา ควรสร้างเส้นทางสำหรับสายอาชีพควบคู่ไปกับการศึกษา

๔. การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสองนั้น ต้องสร้างเครือข่ายเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการปฏิรูป การมีส่วนร่วมของเครือข่ายเชิงพื้นที่ในการแก้ปัญหาของพื้นที่ดังกล่าว **ผู้ที่มีบทบาทในการดำเนินการควรเป็นคนนอกแวดวงการศึกษา มากกว่าคนในแวดวงการศึกษา** เนื่องจากหน่วยงานกลางต่างๆ เช่น สกอ.มีหน้าที่ออกกฎระเบียบ กำหนดมาตรฐาน และคุณภาพกลาง แต่มีบทบาทจำกัด หรือ การดำเนินงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) ในการประเมินและตรวจสอบคุณภาพ ควรให้ stakeholder เข้าไปมีส่วนร่วมจึงจะประสบผลสำเร็จ

๕. ยุทธศาสตร์การปฏิรูปอุดมศึกษา ประกอบด้วย

๕.๑ **การมอบหมายงาน** เป็นการพัฒนาคุณภาพด้วยวิธีการให้ทุกภาคส่วนช่วยกันทำงาน โดยใช้ความเข้มแข็งของเครือข่ายอุดมศึกษาเป็นตัวขับเคลื่อนและหัวใจสำคัญของการทำงานก็คือ S&Q (success stories & quality) หรือ การศึกษาเรื่องที่ประสบความสำเร็จ ทำให้เกิดองค์ความรู้ เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพ

๕.๒ **การปรับระบบธรรมาภิบาลและการบริหาร (Governance and Management) ในมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพ** เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อพัฒนามหาวิทยาลัยและอุดมศึกษาในภาพรวมมุ่งสร้างความเข้มแข็งของระบบกำกับและการจัดการ

๕.๓ **การแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการจัดการความรู้ (Knowledge Management)** บุคลากรถือเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามาก

ที่สุดขององค์กร ดังนั้น จึงต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เอื้อต่อการ
แลกเปลี่ยน แบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การปฏิรูป
การศึกษา รอบสองได้

๕.๔ การเปิดโอกาสของการมีส่วนร่วม โดยให้ทุกภาคส่วน
ของสังคมโดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วน
ร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น เพื่อมิให้การศึกษาาระดับอุดมศึกษาเป็น
ระบบปิด ขาดการมีส่วนร่วมของ stakeholder ดังนั้น จึงควรใช้ความ
ต้องการและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเป็นแรงกระตุ้นการ
ขับเคลื่อนร่วมกัน

๕.๕ area based โดยการสนับสนุนและผลักดันเครือข่าย
อุดมศึกษาทั้ง ๙ เครือข่าย เพื่อขับเคลื่อนการปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง
รวมทั้งเน้นการมีส่วนร่วมของสังคม ชุมชนในพื้นที่ด้วย

๖. สังคมต้องช่วยสร้างจิตสำนึกในมหาวิทยาลัย ให้มอง
ประโยชน์ของชาติเป็นหลัก โดยไม่ยึดติดกับประโยชน์ของมหาวิทยาลัย
มากนัก ซึ่งบทบาทของมหาวิทยาลัยที่สามารถทำได้ คือ ประสานกับทุก
หน่วยงานในเขตพื้นที่นั้นให้สามารถแข่งขันความรู้ซึ่งกันและกัน

๗. การยกระดับคุณภาพครูอาจารย์โดยการกระตุ้นให้ครูเกิด
การเรียนรู้ (basic skill) ผ่านเวทีแลกเปลี่ยนความรู้โดยสถาบันอุดมศึกษา
เข้าไปร่วมมือกับเขตพื้นที่จะเป็นการยกระดับการเรียนรู้ควบคู่กับการ
ปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการเรียนรู้ของครูอาจารย์และมี incentive ให้ครู
จึงจะทำชีวิตของครูอยู่ในวิถีของวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ตลอดไป

๘. **ต้องพัฒนาทักษะใหม่ในการทำงานของ สกอ.** ในลักษณะ open system เกิดการเชื่อมโยงกับภาคส่วนต่างๆ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันกับสังคม หรือการใช้ระบบการเรียนรู้ (learning system)

๙. **หลักสำคัญในการทำงานครั้งนี้** คือ การทำงานจากจุดเล็กๆ พร้อมกันทุกพื้นที่ที่เกิดผลกระทบใหญ่ คล้ายกับเป็นตัว catalyst ที่สามารถทำปฏิกิริยา ที่โดยปกติจะดำเนินไปอย่างเชื่องช้าให้เกิดปฏิกิริยาขึ้นอย่างรวดเร็ว คือ ไร้ตัวตนแต่ทำให้การสร้างการขับเคลื่อนระบบได้ดี

๑๐. การดำเนินการของ สกอ.

๑๐.๑ การจัดเครือข่ายทั้ง ๙ เครือข่าย ของ สกอ. ต้องมีข้อมูลสามารถติดต่อสื่อสารได้และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการทำงานในแต่ละพื้นที่ เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อน เนื่องจากบางพื้นที่อาจมีหน่วยงานหลายแห่งลงพื้นที่ด้วยวัตถุประสงค์เดียวกัน

๑๐.๒ การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายนักบริหารระดับสูง มหาวิทยาลัย (นบม.) ให้เป็นประโยชน์ในการช่วยขับเคลื่อนการปฏิรูปอุดมศึกษา

๑๐.๓ การดำเนินการให้มีทีมงานที่จะช่วยขับเคลื่อน โดยอาจใช้สถาบันคลังสมองของชาติเข้ามาร่วมผลักดันพร้อมๆ กับการสร้างทีมงานของ สกอ.

๑๐.๔ เมื่อได้ข้อสรุปในเรื่องกลไกปฏิรูปอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะนำเสนอประเด็นต่อคณะอนุกรรมการด้านนโยบายและแผนพิจารณาให้เป็นกลไกส่วนหนึ่งในการดำเนินงานของคณะกรรมการการอุดมศึกษาต่อไป

ผู้บันทึกการประชุม

นางสาวพรเพ็ญ ชัยมงคล

นายธนกร ก่อสรพันธ์

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒
วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๒

ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายศุภชัย พงศ์ภคเธียร) ได้ชี้แจงให้ที่ประชุมทราบว่า รัฐบาลชุดปัจจุบันมีนโยบาย ด้านการศึกษาที่เน้นการให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการศึกษาเป็นอย่างมาก จากการวิเคราะห์ภาพรวมในเบื้องต้นนี้ เห็นปัญหาของระบบที่ต้องการปฏิรูปอย่างเร่งด่วน เพื่อให้มีแนวทางใหม่ที่สำคัญสามด้านหลักๆ ด้วยกัน หรือเรียกว่า “สาม ใหม่” ของการปฏิรูปการศึกษา คือ

- ๑) แนวทางเพื่อคุณภาพของคนไทยยุคใหม่
- ๒) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการใหม่
- ๓) การผลิตและพัฒนาครูยุคใหม่

นอกจากนี้ เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมอีกว่า เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ ที่ผ่านมา คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบแนวทางการวางระบบประเมินผลและการจัดสรรงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ (จำนวน ๑๓ แห่ง) ตามที่สำนักงานสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(ก.พ.ร.) เสนอ โดยเห็นชอบแนวทางการวางระบบประเมินผลและการจัดสรรงบประมาณของสถาบันอุดมศึกษาและแนวทางการดำเนินงานสำหรับสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ พร้อมทั้งมอบหมายให้สำนักงาน ก.พ.ร. ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานรับรอง

มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และสำนักงบประมาณ (สงป.) จัดทำร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประเมินผลและจัดสรรงบประมาณอุดมศึกษา ซึ่งจะทำให้สถาบันอุดมศึกษาเหล่านี้ได้งบประมาณในรูปแบบเงินอุดหนุนทั่วไป (Block grant) และทำให้ปริมาณเงินงบประมาณที่จัดสรรไปสอดคล้องกับนโยบายที่รัฐเป็นผู้กำหนด

ที่ประชุมได้อภิปรายในสาระสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา รอบสองต่อเนื่องจากการประชุมครั้งที่ผ่านๆ มา โดยมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา การพัฒนาศักยภาพครูอาจารย์ การพัฒนางานวิจัย การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา และการผลิตกำลังคนตามความต้องการของประเทศ สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. การพัฒนาเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษา

๑.๑ สนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาสร้างความร่วมมือกันในลักษณะของเครือข่ายอุดมศึกษาเป็นหลัก ซึ่งที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้กำหนดกลไกและนโยบายอุดมศึกษาผ่านช่องทางของเครือข่ายอุดมศึกษา ๙ เครือข่ายที่ได้จำแนกตามสถานที่ตั้ง โดยทราบว่าในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้เริ่มนำแนวทางของการสร้างเครือข่ายในบริบทดังกล่าวมาใช้ในการบริหารและจัดการแล้ว เช่น

๑.๑.๑ โครงการเรียนล่วงหน้า (advance placement) สถาบันอุดมศึกษาในเครือข่ายจะรับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้น ม.๖ ให้เข้าเรียนในบางหลักสูตรของมหาวิทยาลัยได้ สำหรับโรงเรียนที่ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการดังกล่าวก็สามารถนำหลักสูตรของมหาวิทยาลัย

ไปพัฒนาหลักสูตรเพื่อใช้สอนในโรงเรียนแทน หรือเรียกว่า ลักษณะหลักสูตรล่วงหน้า (advance course) ในขณะนี้ พบว่า มีเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาที่ดำเนินการในเรื่องนี้แล้วอย่างเป็นรูปธรรม คือเครือข่ายอีสานตอนล่าง ซึ่งมีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีเป็นมหาวิทยาลัยแกนนำ

๑.๑.๒ ห้องเรียนพิเศษวิทยาศาสตร์ สถาบันอุดมศึกษาจะเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ซึ่งการดูแลตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาจะทำให้ระดับอุดมศึกษาได้ตัวป้อน (input) ที่มีคุณภาพ

๒. การพัฒนาศักยภาพครูอาจารย์

๒.๑ การสร้างค่านิยมสันติวิธีร่วมกับจริยธรรมในสถานศึกษา และการพัฒนาสติปัญญาของเด็กให้มีความสัมพันธ์กับจริยธรรม สันติวิธีและประชาธิปไตย โดยใช้วิธีที่ดำเนินการอย่างเป็นระบบมากกว่าการใช้การเผยแพร่เอกสาร การอบรม และให้ข้อมูลผ่านสื่ออย่างในปัจจุบัน อาทิเช่น การจัดโครงการนำร่องในบางโรงเรียนและมีการกำหนดหลักเกณฑ์ (criteria) ในการพิจารณาคัดเลือกครูอาจารย์ขึ้นมาจำนวนหนึ่งก่อน โดยให้รางวัลสูงใจและยกย่องครูอาจารย์เหล่านี้เป็นแบบอย่าง เพื่อให้โรงเรียนหรือครูอาจารย์ท่านอื่นๆ นำแนวทางที่เป็นตัวอย่างที่ดีไปปฏิบัติ

๒.๒ ในการพิจารณาศักยภาพของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา ควรสนับสนุนการกำหนดตัวชี้วัดที่แสดงถึงร้อยละของเวลาและบุคลากรที่ทำงานให้ภาคการผลิตหรืออุตสาหกรรม (real sector) ประกอบเพิ่มเติมด้วย นอกเหนือจากการกำหนดเป้าหมายของสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ตัวชี้วัดจำนวนอาจารย์ที่มีตำแหน่งทางวิชาการ (ศ./รศ./ผศ.)

๒.๓ การสนับสนุนให้อาจารย์มหาวิทยาลัยจัดทำกรณีศึกษา (case study) ของบริษัท/องค์กรในประเทศไทยเอง เพื่อให้อาจารย์และนักศึกษามีความเข้าใจในสภาพปัญหาและความต้องการของประเทศ โดยคาดว่าจะช่วยลดจำนวนการใช้กรณีศึกษาของต่างประเทศ ซึ่งมีบริบทต่างจากประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีมาตรการให้การจัดทำกรณีศึกษาสามารถนำไปขอผลงานวิชาการได้

๓. การพัฒนางานวิจัย

๓.๑ งานวิจัยบางประเภทที่ดำเนินการศึกษาวิจัยร่วมกับสถานประกอบการ ซึ่งต้องมีการแสดงข้อมูลตัวเลขเชิงปริมาณที่สำคัญหรือต้องมีข้อมูลประกอบอย่างชัดเจน อาจไม่สามารถนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ต่อสาธารณะและนับเป็นผลงานทางวิชาการได้ เนื่องจากบางส่วนอาจเป็นความลับ ซึ่งมีการให้อยู่หรือได้รับการยอมรับแบบเฉพาะกลุ่มหรือผู้ใช้ที่มีความรู้ด้านเทคนิคเท่านั้น (technical people)

๓.๒ งานวิจัยที่มีในปัจจุบันส่วนใหญ่เป็นผลงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สำเร็จการศึกษา หรือเพียงเพื่อขอรับการพิจารณาตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ แต่ยังมีได้มีการมุ่งเน้นเพื่อตอบโจทย์

หรือประเด็นโจทย์ปัญหาที่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ดังนั้น จึงควรมีการปรับปรุงกระบวนการบริหารการวิจัย (research management) ในสถาบันอุดมศึกษา เช่น การกำหนดประเด็นวิจัยที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ การมีบทวิจารณ์งานวิจัยต่างๆ (review)

๔. การพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา

๔.๑ ในการศึกษาด้านศิลปวิทยาศาสตร์ (liberal arts education) ถ้าพิจารณาในเชิงปรัชญาแล้ว ไม่ควรเน้นการสอบวัดความรู้ที่ประเด็นเนื้อหาสาระ แต่ควรเน้นประเด็นการใช้ตรรกเหตุผล ความรู้จักคิด โดยคำนึงถึงผลลัพธ์ (outcome) ของการศึกษาที่ได้เป็นสำคัญ

๔.๒ สถาบันอุดมศึกษาไม่ควรกำหนดจุดยืนของตัวเองไว้ อยู่เหนือกว่าสังคม แต่ควรกำหนดตัวเองให้ทำงานร่วมกับสังคมและเรียนรู้ร่วมกัน ทำงานด้วยกันเหมือนเป็นเนื้อเดียวกัน และอาจารย์ไม่ควรแสดงตนว่าเป็นผู้รู้ดีกว่าคนอื่น แต่ควรทำหน้าที่ร่วมตั้งคำถาม มากกว่าที่จะเป็นผู้ตอบคำถามเท่านั้น

๔.๓ ในการพัฒนาผลิตภาพ (productivity) ของอุดมศึกษา นอกจากจะต้องพิจารณาถึงผลิตภาพทางด้านเศรษฐศาสตร์ (economic productivity) แล้ว ควรพิจารณาถึงผลิตภาพทางด้านสังคม (social productivity) ด้วย เนื่องจากระยะเวลาเฉลี่ยที่นักเรียนนักศึกษาอยู่ในสถานศึกษาคิดเป็นเพียงร้อยละ ๑๗ เท่านั้น ในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่ภายนอกสถานศึกษา เช่น ท้องถิ่นและชุมชน สื่อ ครอบครัว ฯลฯ คิดเป็นร้อยละ ๘๓ ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงควรเสริมสร้างความเข้มแข็ง (empowerment) ให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเหล่านี้ด้วยเช่นกัน

๔.๔ ควรมีการจัดกลุ่มให้สถาบันอุดมศึกษาได้พัฒนาตามศักยภาพของตนได้ เช่น การพัฒนาเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย ฯลฯ โดยการสนับสนุนงบประมาณให้แก่สถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมตามเกณฑ์ที่กำหนดเท่านั้น เพื่อให้มีการใช้จ่ายงบประมาณในภาพรวมอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน ควรมีการกำหนดเกณฑ์ในการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการของอาจารย์ให้สอดคล้องกัน เนื่องจากในปัจจุบันเน้นการทำผลงานวิชาการเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในลักษณะของมหาวิทยาลัยวิจัยมากเกินไป ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่มุ่งเน้นด้านการเรียนการสอนมากกว่าที่จะเป็นมหาวิทยาลัยวิจัย

๕. การผลิตกำลังคนตามความต้องการของประเทศ

๕.๑ ควรมีการสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาผลิตบัณฑิตที่สอดคล้องตามความต้องการของภาคการผลิต (real sector) เช่น โครงการของกระทรวงวิทยาศาสตร์ที่ทำร่วมกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่ต้องการจะสร้างนักเรียนนักประดิษฐ์ ซึ่งนักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาได้โดยตรง และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้เข้าสู่ภาคการผลิต (real sector)

สำหรับรูปแบบในการประชุมครั้งต่อไป ที่ประชุมเห็นควรให้มีกรอบแนวความคิดที่ควรระดมความคิดเห็นใน ๓ เรื่อง คือ

๑) การวิเคราะห์สถานการณ์อุดมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา รอบสอง ในปัจจุบัน

๒) การอภิปรายแสดงความคิดเห็นในประเด็นการปฏิรูป

ก) การพิจารณาสถานะของปัญหา (status) ว่ามีผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการแล้วหรือไม่ ในประเด็นที่ยังไม่มีการแก้ไขปัญหา จะมีการหารือเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (priority) และเสนอแนะนโยบายหรือกลไกในการแก้ไขปัญหา

๕.๒ การประชุมวันนี้ได้เชิญอาจารย์นงเยาว์ แข่งเพ็ญแข ซึ่งเป็นผู้สนใจในการพัฒนาแก้ปัญหาการศึกษาของชาติ ได้ทำการศึกษาและวิจัยหลายเรื่องเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษา และส่วนหนึ่งของปัญหาเกิดจากครูอาจารย์ผู้สอน เพราะคุณภาพการศึกษาอยู่ที่การสอนของครูอาจารย์ การสอนของครูอาจารย์มุ่งเน้นเนื้อหา ขาดการวิเคราะห์ ครูอาจารย์มีภาระงานอื่นมากกว่างานในห้องเรียน ซึ่งครูอาจารย์ต้องเน้นงานในห้องเรียนมากกว่างานนอกห้องเรียน นอกจากนี้ยังต้องมีการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของผู้บริหารในเรื่องอำนาจและผลประโยชน์ ซึ่งต้องใช้จริยธรรมและการมีส่วนร่วม เป็นต้น

ผู้บันทึกการประชุม

นายสุภโชค สุขมาก

นายธนกร ก่อสรพันธ์

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๓/๒๕๕๒
วันพฤหัสบดีที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๒

ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นาย ศุภชัย พงศ์ภคเดียร) ได้เสนอให้ที่ประชุมทราบเกี่ยวกับการดำเนินการขับเคลื่อนการปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ว่าได้มีการประชุมหารือเกี่ยวกับการขับเคลื่อนการปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง โดยใช้กลไกจิตตปัญญาศึกษาไปแล้ว จำนวน ๒ ครั้ง คือ ครั้งที่ ๑ ประชุม ณ สถาบันอาศรมศิลป์ และครั้งที่ ๒ ประชุม ณ ศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยมหิตลสาธาณฯ ซึ่งผลจากการประชุมทั้งสองครั้งดังกล่าว ก่อให้เกิดแนวคิดในการดำเนินการเรื่องนี้ ดังนี้

๑. การดำเนินการปฏิรูปอุดมศึกษาครั้งนี้ จะเน้นเรื่องการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (transformative learning) โดยอาศัยจิตตปัญญาศึกษาเป็นเครื่องมือในการดำเนินการ

๒. สำหรับแนวทางในการขับเคลื่อนเรื่องนี้ จะต้องหาแนวร่วมในการทำงานที่มีความสมัครใจ มีใจรัก และมีความพร้อม ซึ่งขณะนี้สถาบันอุดมศึกษาที่สนใจและดำเนินการอยู่หลายสถาบัน เช่น มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นต้น ดังนั้น จึงถือว่าการดำเนินการครั้งนี้มีต้นทุนพื้นฐานอยู่แล้ว

๓. ควรทำให้สถาบันอุดมศึกษาและสังคมรับทราบว่า กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่จะดำเนินการเรื่องนี้อย่างจริงจัง และ เพื่อให้การปฏิรูปอุดมศึกษาครั้งนี้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง จึงควรมีแนวทาง ดำเนินการเป็น ๒ แนวทาง ดังนี้

๓.๑ จัดตั้งหน่วยงานหรือสถาบันเพื่อเป็นองค์กรการ ขับเคลื่อนเรื่องนี้ ทำหน้าที่ประสานงานและสนับสนุนให้เกิดผลในการ ปฏิบัติ รวมทั้งดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนา (R&D) เพื่อก่อให้เกิด การปฏิรูปการเรียนรู้เชิงคุณภาพ และมีห้องปฏิบัติการ ซึ่งถือเป็นการ จำลองรูปแบบเล็ก ๆ ของระบบการศึกษาทั้ง cluster จากระดับอุดมศึกษา ลงไปถึงระดับประถมศึกษา

๓.๒ บูรณาการหรือเชื่อมโยงเข้ากับงานของ สกอ. ที่ กำลังดำเนินการอยู่แล้ว

หลังจากการนำเสนอแนวคิดดังกล่าวข้างต้นแล้ว ที่ประชุมได้ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. การดำเนินการปฏิรูปอุดมศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ จะต้องได้รับการสนับสนุนจากระดับนโยบาย เพื่อให้เกิดการสนับสนุน ทุนพื้นฐานที่มีอยู่สามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างราบรื่น

๒. ในปัจจุบันมีองค์ความรู้จากสถาบันอุดมศึกษามากมาย แต่เราไม่รู้วิธีการและการจัดการกับขุมความรู้นั้นๆ ดังนั้น ยุทธศาสตร์การ ดำเนินการปฏิรูปอุดมศึกษาในครั้งนี้ควรนำการจัดการความรู้ (knowledge management : KM) มาใช้กับทุนพื้นฐานที่มีอยู่ใน

สถาบันอุดมศึกษา โดยการเสาะหาและรวบรวมโครงการต่างๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการแล้วประสบผลสำเร็จ แล้วนำมาจัดระบบและส่งเสริมสนับสนุนเพื่อต่อยอดโครงการ และทำให้เป็นต้นแบบในการดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ **หลักสำคัญจะต้องประกาศโครงการที่ประสบผลสำเร็จของสถาบันนั้นๆ ต่อสาธารณะเพื่อให้สังคมได้รับรู้** เพื่อเป็นการยกย่องชมเชยและสร้างกำลังใจให้กับสถาบันนั้นๆ รวมทั้งจะได้เป็นแรงบันดาลใจและเป็นต้นแบบให้มหาวิทยาลัยอื่นๆ ต่อไป

๓. เป้าหมายที่แท้จริงของอุดมศึกษาคือการตอบสนองสังคม ดังนั้น **สถาบันอุดมศึกษาจึงควรเป็นองค์กรที่รับผิดชอบต่อสังคมและสามารถนำความรู้และวิชาการมาช่วยตอบโจทย์สังคมได้** ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษามักถูกมองว่าแยกส่วนจากสังคมและไม่เข้าใจสังคม ทั้งที่ควรใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาที่มีอยู่ช่วยเติมเต็มและทำประโยชน์ให้ท้องถิ่นและสังคม เพราะสถาบันอุดมศึกษาถือเป็นสมาชิกหนึ่งของท้องถิ่นและสังคมเช่นกัน **ทั้งนี้ ในความเป็นจริงสถาบันอุดมศึกษาก็ไม่ได้ละทิ้งสังคม และได้ดำเนินกิจกรรมที่ตอบสนองสังคมอยู่แล้ว แต่เนื่องจากกิจกรรมที่ดำเนินการอาจไม่ตอบโจทย์หลักๆ ของสังคม จึงทำให้ดูเหมือนไม่ตอบสนองความต้องการของสังคมได้เท่าที่ควร**

๔. ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยสำคัญในการนำทิศทางและความสำเร็จมาสู่องค์กร ทั้งนี้ **กลยุทธ์ในการบริหารงานเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กร ควรสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและกระตุ้นให้ประชาคมทุกคนรู้สึกเป็นเจ้าของมหาวิทยาลัยร่วมกัน**

๕. การทำงานต้องมองแบบหลายมิติ ประกอบด้วยการทำงานแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการทำงานแบบไม่เป็นทางการหากสามารถใช้เครือข่าย ICT เข้ามามีส่วนช่วยในการทำงาน ก็จะเป็นผลดีกับการทำงานและทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนั้นแล้ว การทำงานเชิงรุกและไม่รอการสั่งการหรือรอฟังนโยบายจากส่วนกลางเพียงอย่างเดียว ก็จะทำให้การทำงานสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างราบรื่นและต่อเนื่อง

๖. การดำเนินการปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ควรดำเนินการทั้ง ๒ ระดับ ทั้งระดับมหภาค (macro) และระดับจุลภาค (micro) และเห็นว่า การดำเนินการในระดับจุลภาค (micro) มีกลยุทธ์ เครื่องมือ หรือเทคนิควิธีหลายรูปแบบที่มีส่วนสนับสนุนให้การปฏิรูปอุดมศึกษา ประสบผลสำเร็จ เช่น โครงการสหกิจศึกษา โครงการจิตตปัญญาศึกษา ฯลฯ ดังนั้น จึงไม่ควรสนับสนุนเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษ เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษามีความคิดริเริ่มโครงการและแนวคิดใหม่ๆ ที่มีประโยชน์ และมีส่วนช่วยในการพัฒนาการอุดมศึกษาอยู่ตลอดเวลาอยู่แล้ว ทั้งนี้ อาจสนับสนุนจิตตปัญญาศึกษาในฐานะที่เป็นเครื่องมือหรือเทคนิควิธีหนึ่งในการขับเคลื่อนการปฏิรูปอุดมศึกษาเท่านั้น และทำงานควบคู่กันไปกับการดำเนินการปฏิรูปอุดมศึกษาทั้งระบบ

๗. วิธีการเรียนรู้เรื่องจิตตปัญญาศึกษาในมหาวิทยาลัย ไม่ใช่เน้นการสอนเฉพาะเป็นรายวิชา หรือสอดแทรกเข้าไปในบทเรียนเท่านั้น แต่ต้องสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทางจิตตปัญญาศึกษา ซึ่งจะทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิดและสร้างความตระหนัก

รู้ถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆ รวมถึงการมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างสังคมพื้นฐานทางปัญญา โดยจะสามารถเรียนรู้จากการใช้ชีวิตภายในมหาวิทยาลัย

๘. หากจะนำจิตตปัญญาศึกษาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิรูปอุดมศึกษา ขณะนี้มีความเคลื่อนไหวในเรื่องนี้ ดังต่อไปนี้

๘.๑ **มีองค์กร หน่วยงาน และสถาบันอุดมศึกษาที่ตื่นตัว และให้ความสนใจเรื่องจิตตปัญญาศึกษา และได้มีการนำแนวคิดและแนวปฏิบัติทางจิตตปัญญาศึกษา ไปเผยแพร่ผ่านการฝึกอบรม เช่น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดฝึกอบรมภาวะผู้นำทางจิตตปัญญาศึกษาสู่มหาวิทยาลัย เพื่อสร้างเครือข่ายคุณธรรมในระบบการศึกษาระดับอุดมศึกษา และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยให้เรียนรู้ถึงกระบวนการเรียนรู้จิตตปัญญาศึกษา และเพื่อเรียนรู้การปรับใช้วิธีการทางจิตตปัญญาศึกษาในสาขาวิทยาการต่างๆ ในระดับอุดมศึกษา รวมทั้งเพื่อร่วมกันเป็นเครือข่ายผลักดันให้เกิดการพัฒนาจิตตปัญญาศึกษาในสังคมไทย นอกจากนั้น ยังมีหน่วยงานอื่นๆ อีก เช่น มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันอาศรมศิลป์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ที่ใช้วิธีการเดียวกันนี้**

๘.๒ ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้นำแนวทางจิตตปัญญาศึกษา มาใช้ในการพัฒนาจิตใจของผู้เรียนให้มีความเป็นมนุษย์และรักต่อวิชาชีพ เป็นเสมือนการเพิ่มศักยภาพความเป็นมนุษย์สายอาชีพต่างๆ มากขึ้น ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ ฯลฯ

๙. หากนำจิตตปัญญาศึกษามาเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปอุดมศึกษา ต้องเริ่มจากการพัฒนาจิตใจ และควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการหรือฝึกรอบรมให้กับผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษา สำหรับรูปแบบการจัดนั้น ควรจัดฝึกรอบรมต่อเนื่องหลายครั้ง เพื่อให้ค่อยๆ ซึมซับจนกระทั่งสามารถพัฒนาจิตใจและเชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุล

๑๐. ความก้าวหน้าของกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาของหลายหน่วยงานดังกล่าวทำให้เกิดทีมเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นเมล็ดพันธุ์ในการเกิดองค์กรหรือชุมชนการเรียนรู้เรื่องจิตตปัญญาศึกษาขึ้น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาควรแสวงหาเมล็ดพันธุ์เหล่านี้ที่กระจายตามหน่วยงานต่างๆ และทำ mapping เพื่อเชื่อมโยงกลุ่มคนเหล่านี้ และสร้างให้กลุ่มคนที่เป็นผู้ก่อกระแสเริ่มต้นแล้วสนับสนุน เพื่อจุดประกายให้กระบวนการเรียนรู้แบบจิตตปัญญาศึกษาขยายตัวไปเป็นเครือข่ายอย่างกว้างขวาง และเชิญผู้นำของแต่ละหน่วยงาน/เครือข่ายมาร่วมประชุม เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการทำงานจากกันและกัน เพื่อสกัดความรู้และรวบรวมอย่างเป็นระบบ รวมทั้งเกิดการเคลื่อนไหวผลักดันแนวคิดและระบบการเรียนรู้แบบนี้ในสังคมไทย

๑๑. สำหรับแนวทางการดำเนินงานต่อไป ให้คัดเลือกกลุ่มคนที่สนใจและมีใจรักในเรื่องนี้มาร่วมทำ roadmap เพื่อเป็นแผนที่นำทางในการดำเนินงาน และหลังจากที่ทำ roadmap เสร็จแล้ว ให้นำเสนอคณะกรรมการด้านนโยบายและแผนพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

เพื่อทำความเข้าใจในเชิงนโยบาย และนำเสนอคณะกรรมการการ อุดมศึกษาเพื่อทราบต่อไป

ผู้บันทึกการประชุม

นางสาวพรเพ็ญ ชัยมงคล

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๔/๒๕๕๒
วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒

การประชุมครั้งนี้ ท่านที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายศุภชัย พงศ์ภคเธียร) ได้เรียนเชิญนักวิชาการที่มีประสบการณ์จากสถาบันอาศรมศิลป์ มานำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับโครงการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. โครงการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับแนวคิดการจัดการศึกษาใหม่โดยมีอุดมศึกษาเป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยให้มองนอกกรอบการศึกษา ไม่เฉพาะแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา และกระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทในการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยมองการศึกษาให้ครอบคลุมทั้งระบบ ทั้งนี้การใช้คำว่า “การเรียนรู้” จะให้ความหมายที่กว้าง ซึ่งจะครอบคลุมไปถึงชุมชนและครอบครัว ไม่ตีกรอบตนเองเฉพาะในสถานศึกษาเท่านั้น

๒. จากประสบการณ์ในการดำเนินงานการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงพบว่า ขั้นตอนแรก ที่ครู/อาจารย์และนักเรียน/นักศึกษาเข้าไปเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ เช่น ชุมชน อาจจะยังไม่มี ความเข้าใจในวิธีการ แต่เมื่อมีการแลกเปลี่ยนกัน มีการปรับตัว ลดช่องว่างระหว่างกัน ตลอดจนการปรับในเชิงวิธีคิด การปรับเปลี่ยนในระดับจิตสำนึกซึ่งเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมให้ไปกระตุ้นสติปัญญาทำให้แหล่งเรียนรู้นั้นเกิดมีชีวิตขึ้นมาทำให้ครู/อาจารย์และนักเรียน/นักศึกษาเกิดการพัฒนาการเรียนรู้ แม้แต่

แหล่งเรียนรู้ก็เกิดการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในทุก
ระดับ

๓. การปฏิรูปการเรียนรู้ด้วยการสร้างพันธมิตรการเรียนรู้
(learning partner) ทำให้มีเวทีสำหรับแลกเปลี่ยน ทำให้เกิดการ
ประสานความร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาที่มีแนวคิดและดำเนินการใน
เรื่องนี้ ในทุกระดับตั้งแต่ระดับโรงเรียนไปถึงระดับอุดมศึกษา เชื่อมโยงกับ
สถานประกอบการ และชุมชน โดยจะมีการถอดประสบการณ์มารวบรวม
กับแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ในระดับสากล เพื่อจะได้ขยายขอบเขต
การเรียนรู้ออกไปนอกห้องเรียน หรือขยายระยะเวลาเรียนตามที่คุณเรียน
ต้องการจะเรียนรู้จากประสบการณ์ดังกล่าว

ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการจัดการศึกษาดังกล่าวจำเป็นต้อง
จะต้องมีการปลูกฝังการเรียนรู้อย่างแท้จริงเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิง
คุณภาพของบุคคล อันประกอบด้วย

๓.๑ การเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง (deep learning) จะทำให้
เกิดการค้นคว้านวัตกรรมการเรียนรู้ใหม่ๆ มากมายจนนำไปสู่การเรียนรู้
อย่างลึกซึ้ง และนำไปสู่สังคมอุดมปัญญา (wisdom-based society) ซึ่ง
เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้ด้วยสมอง

๓.๒ การเรียนรู้กับการปฏิบัติจริง (learning by
doing in real-life experience) เป็นการลงมือปฏิบัติในสถานที่จริง
ได้รับประสบการณ์จริง ไม่ใช่แค่การลงมือทำในแบบจำลองหรือ
ห้องทดลอง จึงเป็นการทำทลายความรู้ของผู้เรียน ต้องดึงศักยภาพของ

ตัวเองออกมา ผู้เรียนที่จะไม่ได้ถูกสอนเรื่องความรู้ แต่เป็นผู้ค้นหาคำตอบ ที่ตนต้องการด้วยตนเอง

๓.๓ การสื่อสารเพื่อสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ (interconnecting communication for learning culture) การสื่อสารจะช่วยทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ดี ธรรมชาติของมนุษย์จะอยู่ร่วมกันเป็นสังคมและมีลักษณะแตกต่างไปจากสิ่งมีชีวิตอื่น โดยมีวิถีคิด และมีภาษาของตัวเอง จึงควรดึงธรรมชาติของมนุษย์มาใช้ให้มากที่สุด มีการแลกเปลี่ยนและต่อยอดความรู้ซึ่งกันและกัน

องค์ประกอบทั้ง ๓ ประการนี้ จะเชื่อมโยงกันด้วยศีลธรรมและจริยธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการทำงานและการใช้ชีวิตในทุกมิติ

๔. สำหรับแนวทางในการดำเนินการ จะมีการจำแนกเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ออกเป็น ๓ ช่วงๆ ละ ๓ ปี ดังนี้

๔.๑ ในช่วง ๓ ปีแรกจะเน้นไปที่การสร้างแนวร่วมกลุ่มบุคคลหรือสถานศึกษาที่มีฐานแนวคิดใกล้เคียงกัน โดยสนับสนุนกลุ่มบุคคลเหล่านี้ได้ทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

๔.๒ ช่วงที่สอง สนับสนุนให้กลุ่มที่มีความพร้อมเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงสร้างกลุ่มปฏิบัติการเพื่อร่วมสร้างการเรียนรู้ (cluster of learning practices – CLP) ซึ่งมีการทดลองทำมาระยะหนึ่งจนเกิดความเข้มแข็งเกิดความชัดเจนมากขึ้น และประสานร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในการแก้ปัญหาคาไรไม่รับรองหลักสูตรนอกระบบการศึกษา ให้สามารถรับนักเรียนเหล่านี้เข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาด้วยระบบการคัดเลือกที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้

๔.๓ ช่วงสุดท้ายจะมีการติดตามผลการเรียนรู้ของกลุ่มนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับนักเรียนที่เข้าสู่สถาบันอุดมศึกษาตามปกติ คณาจารย์สรุปผลของโครงการจัดทำเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบต่อไป

ทั้งนี้ ผู้แทนจากสถาบันอาศรมศิลป์ยังได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ในประเทศอังกฤษข้อสอบมีความยืดหยุ่นมาก ต่างจากประเทศไทยที่มีการสอบวัดความรู้ความเข้าใจของเด็กบ่อยครั้ง ซึ่งขัดกับธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กที่ต้องอาศัยระยะเวลาในการเรียนรู้ และจะเห็นผลในระยะยาว ในระดับประถมศึกษายังไม่เห็นการพัฒนาด้านการเรียนรู้ที่ชัดเจน แต่ในระดับมัธยมศึกษาอาจจะมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วก็ได้ นอกจากนี้ การเร่งรัดให้การศึกษาในช่วงวัยเด็กตั้งแต่ยังเป็นเด็กเล็กถึงอนุบาลจะทำให้เกิดสภาพบีบอัดกับเด็ก ธรรมชาติในการเรียนรู้ของเด็กถูกทำลาย เมื่อเด็กเข้าสู่ระบบการเรียนจะทำให้ความอยากเรียนของเด็กลดลง ซึ่งประเด็นเหล่านี้ เมื่อมีกลุ่มปฏิบัติการเพื่อร่วมสร้างการเรียนรู้ จะได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อเปิดมุมมองให้กับสังคมในอนาคต

๕. ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

๕.๑ การปรับเปลี่ยนวิธีคิดเพื่อการปรับเปลี่ยนคุณภาพการศึกษา เป็นเพียงแนวทางหนึ่ง แต่ที่สำคัญกว่าคือ การทำระบบเพื่อสร้างคนให้มีความเป็นผู้นำสังคม (social leader) ก่อน ซึ่งจะเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างกว้าง

๕.๒ มหาวิทยาลัยควรเป็นแกนกลางในการขับเคลื่อนแนวทางดังกล่าวร่วมกับผู้นำการเปลี่ยนแปลง เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน หรือ องค์กรบริหารส่วนตำบล (อบต.) ฯลฯ โดยไม่จำกัดเฉพาะหน่วยงานทางด้านการศึกษาเท่านั้น และการขับเคลื่อนให้สามารถเห็นผลที่ชัดเจน (visibility) ซึ่งอาจมีบุคลากร สกอ. เข้ามาร่วมเป็นคณะทำงานเพื่อจะได้เรียนรู้และสามารถนำไปถ่ายทอดองค์ความรู้ได้นอกจากนี้ ควรมีการสร้างเว็บไซต์ของเครือข่ายที่ดำเนินการอยู่แล้ว นำเสนอบนเว็บไซต์ และเปิดเวทีให้ทุกคนร่วมกันแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความรู้กัน

๕.๓ กระบวนการเรียนรู้ทางสังคมของนักเรียน (social learning) หากพิจารณาในมิติของระยะเวลาที่นักเรียนเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ส่วนใหญ่เกิดจากครอบครัวมากกว่าสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังใช้เวลาไปกับสื่อต่างๆ ซึ่งอยู่นอกเหนืออำนาจของสถานศึกษาที่จะเข้าไปดูแลได้ ดังนั้นจึงควรมีการกระบวนการที่จะเข้าไปควบคุมหรือดูแลปัญหาในภาคส่วนต่างๆ ของสังคมควบคู่กันไปด้วย

๕.๔ การเรียนรู้แบบจดจำวิชาการยังมีความจำเป็นในการผลิตบัณฑิตในศาสตร์ต่างๆ ที่มีคุณภาพ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ แพทยศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาศาสตร์ ซึ่งเน้นทักษะ (skill) ซึ่งจำเป็นจะต้องมีพื้นฐานวิชาการที่แน่นยำ ดังนั้น จึงควรสร้างสมดุลให้เหมาะสมระหว่างการท่องจำและการคิดแบบใคร่ครวญ (logical thinking) หากโน้มเอียงไปทางด้านการคิดแบบใคร่ครวญมากจะทำให้ศาสตร์ต่างๆ กลายมาเป็นศิลปศาสตร์

๕.๕ ในการดำเนินการในระยะแรก กิจกรรมที่สำคัญคือ การจัดประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นและสร้างพันธมิตร (partner) ที่เห็นความจำเป็นของการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนในแนวทางดังกล่าว โดยเริ่มจากการจัดประชุมปฏิบัติการเผยแพร่ความรู้ให้กับผู้บริหาร สกอ. และผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วยำไปสู่การจัดเวทีระดมความคิดเห็นร่วมกับหน่วยงานและบุคคลทั่วไป

๕.๖ ควรมีการศึกษาและแก้ไขกฎหรือระเบียบต่างๆ ของกระทรวงศึกษาธิการหรือสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่อาจเป็นปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินการโครงการ เช่น ประเด็นที่เกี่ยวกับการเปิดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการวัดผลการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยคงรักษาความสมดุลในด้านเนื้อหาสาระของวิชาและคุณภาพมาตรฐาน ซึ่งอาจจะรวมไปถึงกระบวนการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

๕.๗ รัฐบาลมองเห็นความสำคัญของโครงการดังกล่าวจึงมีนโยบายที่จะขับเคลื่อนโครงการดังกล่าวให้เกิดขึ้นโดยเร็ว โดยมีกระทรวงศึกษาธิการร่วมเป็นผู้นำการขับเคลื่อนร่วมกัน และพร้อมจะให้การสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งต่างๆ เพิ่มเติม

ผู้บันทึกการประชุม

นายศุภโชค สุขมาก

นายชวิน พิมพ์อาภรณ์

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๕/๒๕๕๒
วันพฤหัสบดีที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒

การประชุมครั้งนี้ได้มีการนำเสนอแนวทางการดำเนินโครงการการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง รวมทั้งได้มีการหารือประเด็นสำคัญที่จะนำไปสู่การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง การประชุมมีสาระสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

แนวทางดำเนินการโครงการ

๑. โครงการเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงจะแยกการบริหารโครงการออกมาโดยเฉพาะ ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดและมีสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นที่ปรึกษา

๒. โครงการจะมีระยะเวลาดำเนินการรวม ๓ ปี โดยในระยะเริ่มต้นจะเน้นให้เกิดกลุ่มทดลองจากสถาบันอุดมศึกษาที่ได้มีการริเริ่มการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงมาทำ mapping รูปแบบของการเรียนรู้ และร่วมหารือแนวทางร่วมกัน รวมทั้งจะจัดให้มีการฝึกอบรมปฏิบัติการโดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิประมาณ ๔๐ ท่านตามที่ท่านประธานกรรมการการอุดมศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะ มีการจัดเวทีสาธารณะ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

๓. สถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองจะเสนอโครงการที่เป็นการปฏิบัติจริง ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาจะทดลองรูปแบบการเรียนรู้ในบริบทของตนเอง โดยจะมีการจัดการองค์ความรู้ และการให้คำแนะนำกับ

สถาบันอุดมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเป็นระยะๆ และจะจัดประชุมเพื่อนำเสนอผลของการนำรูปแบบการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงไปทดลองใช้ซึ่งนำไปสู่การขยายผลทั้งในระบบโรงเรียน สถาบันอุดมศึกษา ชุมชน และการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อให้เกิด transformative learning university อย่างยั่งยืน

ข้อคิดเห็นของที่ประชุม

๑. ที่ประชุมคณะอนุกรรมการด้านนโยบายและแผนครั้งที่ ๔/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เห็นว่า transformative learning university เป็นกลไกหนึ่งในกระบวนการของปฏิรูปการศึกษาเท่านั้น ซึ่งการปฏิรูปไม่ใช่เพียงแค่อุดมศึกษา แต่จะต้องเชื่อมโยงกับการศึกษาในระดับอื่นๆ ไปพร้อมกันด้วย โดยเฉพาะโจทย์ที่สำคัญของการปฏิรูปจะต้องพัฒนา ครู อาจารย์ อุปกรณ์การเรียน หลักสูตร และทรัพยากรต่างๆ อย่างไร

๒. วิชาศึกษาทั่วไป (general education) ได้รับความสนใจมากขึ้นในสถาบันอุดมศึกษา แต่ยังมีความเข้าใจผิดในกระบวนการเรียนการสอน การนำวิชาด้านสังคมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์มาสอนอย่างเข้มข้นไม่ใช่วิชาศึกษาทั่วไป สิ่งสำคัญจะต้องมีการทดลองปฏิบัติจริงในชุมชน การสร้างหลักสูตรเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ ต้องมีบริบทคือมีการปฏิบัติและมีกระบวนการเรียนรู้มากกว่าการจดจำ การสอนวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต ไม่ควรกำหนดเป็นรายวิชาแต่ควรเป็นการบูรณาการลงในหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเฉพาะการเชื่อมโยงกับการสร้างบัณฑิตอุดมคติ เป็นการพัฒนาค้นให้มีลักษณะฝึกได้สอนได้ ซึ่งใน ๓๐

หน่วยกิต ดังกล่าวจะต้องประกอบด้วยอะไรบ้างจึงจะทำให้คนมีความเป็นคนที่สมบูรณ์แบบ

๓. ต้องสร้างคุณลักษณะของคนไทยที่เห็นความสำคัญในเรื่องคุณภาพ เช่นเดียวกันกับในต่างประเทศ ปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาเน้นการผลิตบัณฑิตในเชิงปริมาณมากกว่าคุณภาพ มองการผลิตเป็นธุรกิจขาดจิตสำนึกทำให้การผลิตบัณฑิตไม่มีคุณภาพออกสู่สังคม หลักสูตรที่สอนไม่เหมาะกับการประกอบวิชาชีพ และไม่ตรงกับความต้องการของสังคม ต้องแยกคุณภาพทางวิชาการ กับคุณภาพทางวิชาชีพออกจากกัน ขณะที่สถาบันอุดมศึกษาได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐสูงมากในแต่ละปี และถูกผูกขาดโดยภาครัฐมาเป็นเวลานานทำให้ขาดความรับผิดชอบ การนำระบบการประเมินคุณภาพ การประเมินประสิทธิภาพของหน่วยงาน รวมทั้งของสภามหาวิทยาลัย และการเข้มงวดในการบังคับใช้ระเบียบ และกฎหมายต่างๆ ซึ่งจะต้องมีผู้ควบคุมคุณภาพที่ดี เพื่อให้สังคมได้รับรู้ถึงการดำเนินงาน และประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา

๔. การปล่อยให้สถาบันอุดมศึกษาขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาในภาพรวม จำนวนสถาบันที่ได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพที่ดีจะไม่สามารถขยายตัวได้ทันเมื่อเทียบกับสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งขึ้นอย่างขาดคุณภาพ เนื่องจากกฎระเบียบต่างๆ ยังไม่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมและรองรับปัญหาเหล่านี้ ขณะที่เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของบัณฑิตในระดับอุดมศึกษาจะเป็นอย่างไร ใครจะทำหน้าที่เป็นผู้กำหนดว่าบัณฑิตที่มีคุณภาพจะต้องรู้อะไรบ้าง และสิ่งที่รู้จะสามารถนำไปใช้ได้ในระดับไหน ซึ่งคงไม่ใช่หน้าที่

ของสถาบันอุดมศึกษาเป็นผู้กำหนดหรือกลุ่มสาขาวิชาชีพที่อาจจะละเลยความรู้ทางด้านวิชาชีพศึกษาทั่วไป แต่คงต้องเป็นหน้าที่ของผู้ใช้บัณฑิตเป็นผู้กำหนด

๕. การจัดการศึกษาเพื่อนำมาสู่คุณภาพที่แท้จริง ในเบื้องต้นต้องกำหนดให้ได้ว่าคุณภาพของสถาบันอุดมศึกษาคืออะไร ประกอบด้วยด้านใดบ้าง มีกี่มิติ รวมทั้งการกำหนดด้านคุณภาพทั้งหมดจะต้องแตกต่างกันออกไปตามลักษณะ และประเภทของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อให้เกิดความเหมาะสม ซึ่งการนำไปสู่การพัฒนาบัณฑิตที่มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต้องการองค์ประกอบใดบ้าง ยังไม่มีใครบอกได้ว่าควรจัดการเรียนการสอนเป็นรายวิชา กิจกรรม หรือสอดแทรกลงไปเป็นหลักสูตร ซึ่งจะต้องไม่ใช่การแก้ปัญหาในปัจจุบัน แต่ต้องเป็นการพัฒนาไปสู่บัณฑิตในอนาคต รวมทั้งรูปแบบและวิธีการประเมินประสิทธิภาพของการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมจะประเมินกันอย่างไร ซึ่งแนวคิดของโครงการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงที่เสนออย่างค่งเน้นที่ผู้จัดการเรียนการสอนมากกว่าผู้เรียน

๖. การเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาทำให้ผู้เรียนขาดทักษะการวิเคราะห์ การทำงานเป็นทีม และทักษะอื่นที่สำคัญในการประกอบอาชีพ การเรียนในระบบปกติจะไม่ให้มีมิติที่ ๒ กับผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ไม่ได้อยู่ในกระบวนการเรียนการสอนปกติเท่านั้น แต่ยังประกอบด้วยองค์ประกอบอื่นๆ ซึ่งกระบวนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในอีกมิติที่จะสะท้อนออกมาถึงจินตนาการในการสร้างสรรค์ ความใฝ่ดี และความเอื้ออาทรต่อสังคม

๗. โครงการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงมีระยะดำเนินโครงการรวมทั้งสิ้น ๙ ปี ส่วนที่ได้นำเสนอเป็นการดำเนินการในช่วง ๓ ปีแรก ที่จะมุ่งไปสู่การพัฒนาผู้จัดการเรียนการสอน ซึ่งในระยะต่อไปจะพัฒนาไปยังผู้เรียน รวมทั้งผู้เรียนที่อยู่ในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา ในส่วนของการประเมินผลอาจใช้รูปแบบของการเปรียบเทียบผู้เรียนในระบบปกติ หรืออาจนำแนวคิดของ Bloom's Taxonomy ทั้ง ๖ ระดับมาใช้ประกอบกับการประเมินในระบบปกติ ซึ่งการเรียนรู้ไม่ได้ได้อยู่แค่ในกรอบองค์ความรู้ที่ได้รับ การเรียนรู้ในชั้นเรียน แต่จะต้องขยายออกไปในด้านอื่นด้วย ถ้าบัณฑิตคือสินค้า สถาบันอุดมศึกษาคือผู้ผลิตจะต้องเร่งผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับขึ้นในใจของผู้ใช้ ซึ่งประเด็นคือจะอย่างไรให้เกิดการเรียนรู้ เปลี่ยนวิธีการจากการเรียน ไปสู่การเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง การเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และการสืบสานในที่สุด

๘. ปัญหาเรื่องคุณภาพมาตรฐานเป็นปัญหาที่อยู่กับระบบอุดมศึกษามาเป็นเวลานาน บัณฑิตที่จบการศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาไม่ว่าจะสถาบันใดก็ตาม จะได้รับค่าตอบแทนเท่ากันหมดในระบบราชการ หากไม่รีบแก้ไขจะทำให้ไม่สามารถรักษาคนเก่งไว้ในระบบได้ รวมทั้งควรมีมาตรการหรือกฎเกณฑ์ที่ลดความคิดเชิงธุรกิจในการแสวงหาผลประโยชน์ของสถาบันอุดมศึกษาลงได้อย่างไร และจะต้องให้สถาบันอุดมศึกษา และสภามหาวิทยาลัยร่วมรับผิดชอบในสิ่งที่ได้ดำเนินการไป

๙. กระบวนการเรียนรู้ควรจะมีมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพของการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งการมาหารือกันเพื่อให้ได้แนวทางเพื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ควรเปิดโอกาสให้รูปแบบการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ

ที่มุ่งสู่คุณภาพมามีส่วนร่วม โดยไม่เป็นการปิดกั้นเฉพาะในกลุ่ม ซึ่งแนวคิดเรื่องคุณภาพตามแนวทางของกระบวนการมนุษย (humanistic approach) คือกระบวนการในการเรียนรู้ นำไปสู่แนวทางในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการทัศน์ ซึ่งจะมีมุมมองที่แตกต่างจากแนวทางของกระบวนการจัดการ (management approach) ที่จะต้องมีการกำหนดมาตรฐาน มีระบบการตรวจสอบ มีการให้ผลตอบแทน รวมทั้งการลงโทษ ซึ่งหากกระบวนการลงโทษไม่เข้มแข็ง กระบวนการผลิตสินค้าก็คงยังจะดำเนินต่อไป

ผู้บันทึกการประชุม

นางสาวสุวรรณา ภมรประวัติ
นายจักรกฤษณ์ ลิ้มปิยะสุริย
นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๒
วันพฤหัสบดีที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒

ประธานกรรมการการอุดมศึกษา (ศาสตราจารย์นายแพทย์ วิจารณ์ พานิช) ได้นำเสนอบทความ เรื่อง Dump Money ซึ่งมีเนื้อหา เกี่ยวกับการกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการทุ่มเงินลงทุนในด้านการศึกษา จำนวนมาก โดยไม่เกิดประโยชน์ ธนาคารโลก (World Bank) ให้ความเห็นสวนทางกับนโยบายการลงทุนในหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทยที่กำลังลงทุนไปกับการสร้างมหาวิทยาลัยวิจัย หรือมหาวิทยาลัย ระดับโลก (world class university) มากกว่าในด้านที่มีความจำเป็น อย่างแท้จริง เช่น กลุ่มคนด้อยโอกาสในสังคม กลุ่มแรงงานด้อยฝีมือ (unskilled) ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University) ได้ให้ความเห็นสนับสนุนในเรื่องดังกล่าวว่า นโยบายที่มีประสิทธิภาพที่สุดไม่ใช่การลดขนาดห้องเรียน หรือการเพิ่ม งบประมาณ แต่เป็นการมีครูที่เก่ง จากการศึกษาพบว่า นักเรียนในระดับ มัธยมศึกษาของประเทศฟินแลนด์และเกาหลีได้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงที่สุด ซึ่งเป็นผลมาจากการให้ความสำคัญกับบุคลากรครู โดยการ ปรับปรุงระบบการคัดเลือกและการพัฒนาครู

ผู้เชี่ยวชาญจากธนาคารโลกเห็นว่า เงินลงทุนมหาศาลที่กำลัง ลงไปสร้างสถาบันการศึกษาสำหรับคนชั้นสูง (elite school) จะเป็น ประโยชน์กว่าหากนำไปใช้ในการขยายและปรับปรุงหลักสูตรวิศวกรรมใน

วิทยาลัยอาชีวศึกษา จากตัวอย่างของสหรัฐอเมริกา รัฐบาลโอฮามาเริ่มตระหนักถึงเรื่องดังกล่าวที่จัดสรรเงินลงไปในพื้นที่จำเป็นต้องใช้เงินอย่างแท้จริง จึงได้อนุมัติเงินงบประมาณ ๑๒,๐๐๐ ล้านดอลลาร์ ให้กับวิทยาลัยชุมชน (๒ ปี) เพื่อหวังว่าจะมีผลโดยเร็ว ในการฟื้นฟูเศรษฐกิจ

กรณีนี้ที่กล่าวมาเป็นกรณีของประเทศที่พัฒนาแล้ว สำหรับในประเทศไทย การสร้างมหาวิทยาลัยวิจัยคงจะเกิดผลประโยชน์ในระยะยาวอย่างแน่นอน แต่ในระยะสั้นยังไม่สามารถเห็นผลความเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจน

ผู้แทนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร) ได้นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเรื่อง คุณภาพอุดมศึกษาไทย : ตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยต่างๆ สรุปรการพัฒนาคุณภาพของอุดมศึกษาแบ่งออกเป็น ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ด้านการพัฒนาอาจารย์ ในปัจจุบันอุดมศึกษาไทย เน้นการพัฒนาอาจารย์ด้านการวิจัยเป็นหลัก ซึ่งจะต้องนำความรู้ที่ได้จากการวิจัยกลับมาสอนนักศึกษา โดยเฉพาะบัณฑิตศึกษา อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยหลายแห่งยังเน้นความสำคัญด้านความเป็นครูอาจารย์ (โดยเฉพาะหลักสูตรแพทยศาสตร์และพยาบาล) และมีตัวอย่างการพัฒนาอาจารย์ที่น่าสนใจ เช่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มีการจัดตั้งสถาบันพัฒนาคณาจารย์ อาจารย์ใหม่ทุกคนต้องผ่านการอบรมจากสถาบันดังกล่าว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีโครงการพัฒนาอาจารย์เพื่อการเรียนการสอนยุคใหม่ (Faculty Development to Tomorrow Teaching: FDT²) มหาวิทยาลัยมหิดลใช้หลักการการเรียนรู้สู่การ

เปลี่ยนแปลง (transformative learning) อย่างเป็นระบบ มีศูนย์จิตตปัญญาศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กำหนดให้อาจารย์ใหม่ต้องได้รับการอบรมพัฒนาศักยภาพความเป็นครู ใช้เวลาช่วงหนึ่งปีแรก และสร้างความเข้าใจให้ทุกคณะยอมรับและเห็นความสำคัญของการอบรมดังกล่าว นอกจากนี้ ยังมีสมาคมเครือข่ายวิชาชีพอาจารย์ และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (ควอท.) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจาก สกอ. ทำหน้าที่ฝึกอบรมอาจารย์ใหม่ และหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเป็นวิทยากร (training for the trainer) เพื่อเป็นตัวแทนลงไปตามเครือข่ายทั้ง ๙ เครือข่าย เพื่อเผยแพร่ความรู้ต่อไป โดยมี ควอท. เป็นเครือข่ายสนับสนุนในด้านวิทยากร

สำหรับการพัฒนาในมิติด้านจิตอาสาบริการสังคม ยังไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมจนกลายมาเป็นกระบวนการพัฒนาอาจารย์ เป็นเพียงการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เท่านั้น

๒. ด้านกระบวนการเรียนการสอน ในการพัฒนาคุณภาพอุดมศึกษาไทยด้านกระบวนการเรียนการสอน เริ่มได้รับความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากเป็นองค์ประกอบที่ต้องได้รับการประเมินในการประกันคุณภาพ แต่ยังขาดการบูรณาการในเชิงระบบให้เป็นส่วนหนึ่งในการผลิตบัณฑิต

๓. ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรมีการพัฒนาวิชาศึกษาทั่วไป (general education) ให้เป็นวิชาที่เน้นกิจกรรม (activity based) เน้นการใช้ทักษะและฝึกทำกิจกรรมจริงๆ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมการช่วยเหลือสังคมในภาคฤดูร้อน และสามารถนำมานับเป็นหน่วยกิตได้

๔. ด้านการบริหารจัดการ เนื่องจากสถาบันอุดมศึกษา บางแห่งยังเน้นการสอนมากกว่าการวิจัย ซึ่งในบางสาขาวิชามีความสำคัญ ต่อการผลิตกำลังคน ดังนั้นภาครัฐจึงควรส่งเสริมสนับสนุนอาจารย์ที่มีความ เชี่ยวชาญในการสอนได้มีโอกาสก้าวหน้า (career path) ในอาชีพ การเรียนการสอน เช่นเดียวกับอาจารย์ในสถาบันที่เน้นการวิจัย

นอกจากนี้ ได้ให้ข้อสังเกตว่าในการพัฒนาแนวคิดใหม่ ภายใต้อหุ้การการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (transformative learning) อาจถูกจำกัดจากรอบแนวคิดเดิมๆ อย่างในกรณีหลักสูตรเฉพาะบุคคล (individual based program) ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี ซึ่งมีการจัดหลักสูตรโดยคำนึงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง เป็นผู้เลือกวิชาตามความถนัดและมีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำตัวผู้เรียน ทั้งนี้ ต้องพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร

ที่ประชุมมีข้อเสนอแนะต่อแนวทางการขับเคลื่อนการเรียนรู้ สู่การเปลี่ยนแปลงว่า ควรมีการจัดกิจกรรมประจำปี (annual event) มี การให้รางวัลแก่มหาวิทยาลัยที่มีการสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการ พัฒนาการเรียนการสอน โดยอาจมีการนำเสนอวิดีโอสั้นๆ ประกอบ เพื่อ สร้างการยอมรับ (recognition) และแสดงความชื่นชม (appreciation) ต่อความพยายามความตั้งใจของผู้บริหาร ซึ่งจะเป็นวิธีได้รับความร่วมมือ มากกว่าที่จะบังคับด้วยกฎเกณฑ์หรือระเบียบปฏิบัติจากส่วนกลาง ทั้งนี้ การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรีมีความก้าวหน้าเป็นรูปธรรมอย่างมาก ที่ประชุมจึงขอให้นำเสนอใน รายละเอียดอีกครั้งในเดือนถัดไป

สำหรับประเด็นในด้านการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล โดยจัดสรรเงินงบประมาณให้กับมหาวิทยาลัย ๙ แห่ง เพื่อพัฒนาให้เป็นมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาตินั้น รองศาสตราจารย์วรากรณ์ สามโกเศศ ให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการจัดสรรให้ผ่านกลุ่มสาขาวิชาที่มีความจำเป็น น่าจะเหมาะสมกว่าการจัดสรรเงินจำนวนมากไปให้กับงบวิจัยของมหาวิทยาลัยเพียง ๙ แห่ง และควรมีการนำเงินไปใช้ในการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยด้วย รวมทั้งการพัฒนาอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่เน้นการสอน (เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ) ซึ่งเป็นผู้ผลิตบุคลากรวิชาชีพครูส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า มหาวิทยาลัยทั้ง ๙ แห่งดังกล่าวมีนักวิจัยที่มีผลงานตีพิมพ์เผยแพร่ (active researcher) รวมกันคิดเป็นร้อยละ ๘๕ ของนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยทั้งหมดทั่วประเทศ จำนวน ๑๖๘ แห่ง ซึ่งมหาวิทยาลัยเหล่านี้ จะได้รับงบประมาณแบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ งบเพื่อการวิจัยและผลิตบุคลากรชั้นสูง (คิดเป็นร้อยละ ๖๐) และงบเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน (คิดเป็นร้อยละ ๔๐) สำหรับมหาวิทยาลัยที่เหลือ รวมทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จะได้รับงบประมาณในส่วนวงเงิน ๓ พันล้านบาท เพื่อสนับสนุนกระบวนการพัฒนาและยกระดับคุณภาพอาจารย์ โดยเน้นการรักษาเอกลักษณ์ความเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏและมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการด้านงบประมาณ

รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม ได้นำเสนอ (ร่าง) โครงการขับเคลื่อนคุณภาพอุดมศึกษามิติใหม่ (Higher Education Quality Movement) ที่ได้รับการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว เช่น การขับเคลื่อนอุดมศึกษาในเชิงปฏิบัติ การเรียนรู้ตนเองและการรู้จักตัวตนของตนเองอย่างแท้จริง การเปิดพื้นที่ให้สำหรับเรื่องจิตอาสา การมีส่วนร่วมของชุมชน การจัดการเรียนการสอนร่วมกับผู้ใช้บัณฑิต การเรียนรู้ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาระบบอุดมศึกษาให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยโครงการมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. การปรับเปลี่ยนระยะเวลาดำเนินโครงการจาก ๘ ปี (๓-๓-๓) เป็น ๗ ปี (๓-๒-๒) เพื่อให้มีความเหมาะสมในการดำเนินงาน

๒. โครงการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถาบันอุดมศึกษา ประกอบด้วย ๓ ยุทธศาสตร์ ที่ควรขับเคลื่อนให้มีการดำเนินงานไปพร้อมๆ กัน คือ

๒.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ (๓ ปีแรก) การค้นหาและจัดอบรมผู้นำอุดมศึกษาแห่งการเรียนรู้

๒.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ (๒ ปีถัดมา) การสร้างเครือข่ายการพัฒนากลุ่มปฏิบัติการเพื่อร่วมสร้างการเรียนรู้

๒.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ (๒ ปีสุดท้าย) การวิจัยและพัฒนาการขับเคลื่อนอุดมศึกษาคุณภาพใหม่

๓. โครงสร้างองค์กรประกอบด้วย ๑) คณะที่ปรึกษา
๒) คณะกรรมการโครงการ ๓) ผู้อำนวยการโครงการ ๔) ฝ่ายประเมินผล
โครงการ ๕) ฝ่ายสื่อสาร ๖) ฝ่ายปฏิบัติการ ๗) เลขานุการโครงการและ
กองธุรการ โดยมีคณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการโครงการที่ประกอบด้วย
ผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันที่หลากหลาย และมีประสบการณ์ในการดำเนิน
โครงการในลักษณะดังกล่าว

๔. โครงการระยะที่ ๑ (๓ ปีแรก) ประกอบด้วย
โครงการย่อย ๓ โครงการ คือ โครงการ mapping แนวร่วม โครงการ
สร้างเครือข่ายของผู้นำการเปลี่ยนแปลง และโครงการสร้าง CLP โดยมี
กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่สมัครใจหรือมี
ประสบการณ์ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง
(transformative learning)

๕. การดำเนินโครงการในช่วง ๓ ปีแรก คือ ตั้งแต่
สิงหาคม ๒๕๕๒- ธันวาคม ๒๕๕๕ ใช้งบประมาณทั้งสิ้น ๓๖,๗๔๙,๕๐๐.-
บาท

**ในการนี้ ที่ประชุมได้มีข้อเสนอแนะต่อร่างโครงการ
ดังกล่าวเพิ่มเติม ดังนี้**

๑. ในช่วงแรกที่กำหนดมหาวิทยาลัยเป้าหมายจำนวน
๑๔ แห่ง เมื่อดำเนินการไปแล้วควรเปิดกว้างให้มหาวิทยาลัยอื่นที่สนใจ
สามารถเข้าร่วมเป็นเครือข่ายได้ (open network) โดยอาจมีความจำเป็นต้อง
จัดหางบประมาณจากส่วนอื่นมาเพิ่มเติมให้กับมหาวิทยาลัยที่จะเข้าร่วม

๒. สนับสนุน (encourage) และสร้างสภาพแวดล้อม
ให้เกิดการสร้างสรรคนวัตกรรมในการเรียนการสอน

๓. ฝ่ายประชาสัมพันธ์ต้องทำการสื่อสารแบบสองทาง
(two ways communication) โดยเก็บรวบรวมเรื่องราวที่ประสบ
ความสำเร็จ (capture success story) ซึ่งอาจเกิดจากประสบการณ์ การ
วิวัฒนาการ(evolution) หรือความบังเอิญ ซึ่งการสื่อสารนับว่าเป็นสิ่ง
สำคัญในการผลักดันให้เกิดการสร้างสรรค (creativity) ไม่ใช่เพียงแค่การ
ประชาสัมพันธ์กิจกรรม (public relation)

๔. ควรหาวิธีการฝังตัว (embedded) แนวคิดเรื่อง
การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (transformative learning) ในกลไกปกติ
ของสถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากการประกันคุณภาพในสถาบันอุดมศึกษา
๗-๘ ปี ที่ผ่านมานั้น หลายแห่งยังแยกงานด้านประกันคุณภาพออกจาก
งานประจำ เพื่อไว้สำหรับการตรวจสอบและประเมินคุณภาพเท่านั้น

๕. ให้สิ่งจูงใจในการนำแนวคิดเรื่องการเรียนรู้สู่การ
เปลี่ยนแปลงมาใช้ โดยต้องทำทั้งจากบนลงล่าง (top-down) และจาก
ล่างขึ้นบน (bottom-up) เช่น มีการกำหนดตัวชี้วัดทุกระดับ การจัด
กิจกรรม show and share เป็นต้น

๖. ควรจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษาออกเป็น ๔-๕ กลุ่ม
ตามมิติที่หลากหลาย เช่น ตามความพร้อมของสถาบัน ตามพื้นที่เชิง
ภูมิศาสตร์ ตามกลุ่มวิชาชีพ โดยสรรหาสถาบันที่เป็นผู้นำความเปลี่ยนแปลง
(champion) ในแต่ละกลุ่ม

๗. สถาบันอุดมศึกษาควรมีส่วนร่วมในการรับภาระค่าใช้จ่ายบางส่วน เพื่อแสดงถึงความตั้งใจและจริงจังในการดำเนินการร่วมกัน ซึ่งจะช่วยลดภาระงบประมาณที่จัดสรรในส่วนกลาง

๘. การดำเนินการโครงการในลักษณะนี้ เป็นรูปแบบที่มีความคิดก้าวหน้า (creative model) ควรเร่งดำเนินการในทันที ซึ่งสามารถเชื่อมโยงกับแผนการปฏิรูปอุดมศึกษาทั้งระบบของกระทรวงศึกษาธิการได้ ทั้งนี้ ควรมีการตั้งคณะทำงานร่วมกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีความพร้อมและสามารถทำงานร่วมกันได้โดยไม่แยกส่วน

ผู้บันทึกการประชุม

นายศุภโชค สุขมาก

นายสันติชัย โลहितหาญ

นายธนกร ก่อสรารพันธ์

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๗/๒๕๕๒
เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๒

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้เรียนเชิญผู้แทนมหาวิทยาลัย ๒ ท่านเพื่อนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับการดำเนินการปฏิรูปอุดมศึกษารอบสอง ดังนี้

๑) ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร รองอธิการบดีฝ่ายแผนและสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) นำเสนอเกี่ยวกับประสบการณ์การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ : ประสบการณ์ของ มจธ.

๒) นายวิโรจน์ ทองสุพรรณ ผู้อำนวยการกองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.) วิทยาเขตกำแพงแสน นำเสนอโครงการส่งเสริมเด็กดีมีคุณธรรมเข้าศึกษาต่อใน มก. วิทยาเขตกำแพงแสน

สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ : ประสบการณ์ของ มจธ.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร รองอธิการบดีฝ่ายแผนและสารสนเทศ มจธ. ได้นำเสนอเรื่องการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ : ประสบการณ์ของ มจธ. ว่า มจธ. ได้เริ่มมีการปรับระบบการบริหารจัดการมหาวิทยาลัยตั้งแต่มหาวิทยาลัยออกนอกระบบ เนื่องจากนโยบายการ

บริหารมหาวิทยาลัยจะปรับเปลี่ยนไปตามวาระของผู้บริหาร ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน ดังนั้น ในสมัยที่ ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร เป็นอธิการบดีจึงได้จัดทำแผนพัฒนามหาวิทยาลัย ๑๕ ปี (พ.ศ.๒๕๔๙-๒๕๖๓) หรือ KMUTT road map ๒๐๒๐ ขึ้น เพื่อเป็นกรอบทิศทาง การพัฒนามหาวิทยาลัยในระยะยาว รวมทั้งเป็นคู่มือของผู้บริหาร ในการกำกับการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในอนาคตอย่างมีเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

กรอบความสำเร็จในปี ค.ศ.๒๐๒๐

แผนฉบับนี้ได้กำหนดไว้ว่า ในปี ค.ศ.๒๐๒๐ หรือ พ.ศ. ๒๕๖๓ จะมีกรอบความสำเร็จในเรื่องต่างๆ ๖ เรื่อง คือ ๑) New Approach to Learning ๒) Humanization ๓) Internationalization ๔) Science & Technology Core Capability and Clustering ๕) Good Governance and Modern Management และ ๖) Organization Reform และมีเป้าหมายหลัก ๗ ด้าน คือ ๑) การสร้างนักศึกษาที่เก่งและดี (the best and the brightest) ๒) มหาวิทยาลัยวิจัย (research university) ๓) องค์กรแห่งการเรียนรู้ (learning organization) ๔) การเสริมความเข้มแข็งทางด้านวิทยาศาสตร์ (science strengthening) ๕) การสร้างความเข้มแข็งด้านการบริหารจัดการ (management strengthening) ๖) การบริหารรายได้และต้นทุน (revenue driven and cost conscious) และ ๗) มหาวิทยาลัยเสมือน (virtual university หรือ e-university) โดยหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนคือ “การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอน” นั่นเอง

เป้าประสงค์

๑. การผลิตบัณฑิตที่เป็นผู้นำ และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมโลก (good leader and global citizen)

๒. ความสามารถในการให้บริการทางวิชาการได้ทันเวลา (just in time knowledge provider) คือเตรียมพร้อมปรับตัวอย่างทันการ และสามารถตอบสนองต่อสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นได้ทันที เพื่อสร้างองค์ความรู้และชี้นำสังคมได้

๓. ความเป็นสากล (internationalization) เพื่อผลิตบัณฑิตให้เข้าไปทำงานได้ในทุกแห่ง และสามารถอยู่รอดในสังคมโลกได้

จากเป้าประสงค์ดังกล่าว มจร. มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตภายใต้คำนิยาม "บัณฑิตเป็นผู้ชี้นำสังคมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีคุณธรรม และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมโลก" โดยมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ ๖ ข้อ คือ ๑) professional skills ๒) life-long learning ๓) bilingual ๔) ethic and moral ๕) responsible and successfulness และ ๖) global awareness และมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายเรื่องคุณภาพการศึกษา และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยการพัฒนาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อคุณภาพการผลิตบัณฑิตทั้งระบบ ได้แก่ ด้านอาจารย์ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร และด้านสภาพแวดล้อม โดยมีโครงสร้างที่เป็นฐานรองคือ ด้านเนื้อหา อุปกรณ์ และการบริหารจัดการ (ระบบ กฎเกณฑ์ ระเบียบ นโยบาย) ตลอดจนปัจจัยนำเข้าคือนักเรียนมัธยมศึกษา โดยบริหารงานในลักษณะการ

จัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance - Based Budgeting System)

การพัฒนาและค้นหาผู้มีความสามารถพิเศษ/เฉพาะ

ขณะนี้ มจร. มีการคัดเลือกเด็กแบบผสมผสานมากขึ้น โดยมีการเลือกเฟ้นนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีคุณลักษณะที่ต้องการผ่านโครงการต่างๆ ดังนี้

- โครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์สำหรับเด็กและเยาวชน (JSTP)
- ห้องเรียนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนโดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย
- โรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ Science-Based Technology School
- โครงการ 2B – KMUTT
- โครงการศึกษาเพชรพระจอมเกล้า

นอกจากนั้น ยังมีการรับเด็กกลุ่มพิเศษคือ เด็กกิจกรรม เป็นการให้โควตาโดยตรง จากโรงเรียนในเครือข่ายของ มจร. และเมื่อเด็กกลุ่มนี้เข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัย เด็กจะมีต้องมีสมุดพกความดี และขณะนี้ มจร. กำลังจะเปลี่ยนให้เด็กทำแฟ้มผลงาน (portfolio) ของตนเอง และอาจารย์จะเป็นผู้ประเมินแฟ้มผลงานเหล่านั้น

กระบวนการเรียนการสอนและการพัฒนาอาจารย์

ในเรื่องกระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้น มจร. ได้สร้างหลักสูตร Individual-Based เพื่อตอบสนองเด็กที่มีความสามารถ

พิเศษ และให้เกิดความคล่องตัวในการจัดการเรียนการสอนและ
กิจกรรมที่ตอบสนองต่อคุณลักษณะและความต้องการเฉพาะของ
ผู้เรียนแต่ละคน เนื่องจากเด็กบางกลุ่มจะมีพัฒนาการทางการเรียนรู้เร็ว
กว่าเด็กทั่วไป นักศึกษาจะสามารถจัดตารางการเรียนและเลือกวิชาเรียน
ของตนเองได้ นอกจากนี้ ยังมีการจัดตั้งสถาบันการเรียนรู้ (Learning
Institute) คือ ห้องเรียนวิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการเรียนและ
เทคนิคการสอน โดยทำหน้าที่เป็นทีม cluster ร่วมกับสำนักหอสมุดและ
สำนักคอมพิวเตอร์ โดยสำนักหอสมุดจะรับผิดชอบด้าน methodology
technique สำนักคอมพิวเตอร์รับผิดชอบด้าน infrastructure ICT และ
มีการจัดพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ (learning space) เพื่อสร้างบรรยากาศที่
กระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน นอกจากนี้ ยังสนับสนุนให้
บรรณารักษ์ต้องมีการค้นคว้าข้อมูลสารสนเทศเพื่อประโยชน์กับสถาบัน
และผู้เรียนมากขึ้น

ส่วนเรื่องการพัฒนาอาจารย์ ได้กำหนดให้อาจารย์ใน
สถาบันต้องมีศักยภาพใน ๔ ด้านเพื่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ คือ
๑) ศักยภาพด้านการเป็นครู ๒) ศักยภาพด้านการวิจัย ๓) ศักยภาพด้าน
การบริการวิชาการ และ ๔) ศักยภาพด้านการบริหาร และมีการกำหนด
ภาระงานสำหรับอาจารย์เพื่อประเมินความก้าวหน้าทุกระดับ รวมไปถึง
การสร้างความก้าวหน้าให้กลุ่มนักวิจัยและนักวิชาการอื่นๆ ให้ทัดเทียมกับ
อาจารย์อีกด้วย

๒. โครงการส่งเสริมเด็กดีมีคุณธรรมเข้าศึกษาต่อใน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (มก.) วิทยาเขตกำแพงแสน

นายวิโรจน์ ทองสุพรรณ ผู้อำนวยการกองบริการการศึกษา มก.วิทยาเขตกำแพงแสน ได้นำเสนอโครงการส่งเสริมเด็กดีมีคุณธรรมเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสนว่า โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนในการเข้าศึกษาต่อ ระดับอุดมศึกษา โดยมีแนวคิดหลักคือ ต้องการส่งเสริมเด็กที่ทำคุณงามความดี มีจิตสาธารณะ และบริการสาธารณประโยชน์ให้มีโอกาสเข้าสู่มหาวิทยาลัยโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการสอบแข่งขัน แต่จะพิจารณาโดยใช้เกณฑ์คุณงามความดีแทนการสอบคัดเลือก โดยได้เริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่ปี ๒๕๔๙ ซึ่งที่ผ่านมา มีการรับนักศึกษาเข้าศึกษาในสถาบันตามโครงการ ดังนี้

- ปีที่ ๑ ให้โควตานักเรียนใน จังหวัดนครปฐม ๙๒ คน สามารถคัดเลือกเด็กได้ ๗๕ คน
- ปีที่ ๒ มีการขยายโอกาสไปสู่ภูมิภาคตะวันตกคือ จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดราชบุรี โดยให้โควต้า ๓๐๒ คน สามารถคัดเลือกเด็กได้ ๒๔๖ คน
- ปีที่ ๓ ให้โควต้า ๒๙๒ คน สามารถคัดเลือกเด็กได้ ๒๑๙ คน
- ปีที่ ๔ ให้โควต้า ๓๖๐ คน สามารถคัดเลือกเด็กได้ ๒๑๔ คน
- ปีที่ ๕ ได้ขยายโอกาสไปถึงจังหวัดชัยนาทและจังหวัดลพบุรี ให้โควต้า ๓๔๙ คน

ทั้งนี้ เหตุผลที่ไม่ได้เด็กตามจำนวนโควต้าที่ต้องการมีหลายปัจจัย เช่น บางสาขาที่จัดสรรให้กับบางเขตพื้นที่การศึกษาไม่สามารถคัดเลือกเด็กได้ตรงตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด คณะ/สาขาวิชาไม่ตรงกับที่เด็กต้องการ โดยในปีแรกๆ ที่เริ่มดำเนินการหลายคณะยังไม่รับนักศึกษาตามโควต้าคุณงามความดีนี้ แต่ในปัจจุบันทุกคณะที่เปิดสอนที่วิทยาเขตกำแพงแสนให้โควต้ารับเด็กในโครงการนี้ทุกคณะ และกระจายการรับนักศึกษาครอบคลุมทุกเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบ

หลักเกณฑ์ในการคัดเลือก

คณะ/สาขาวิชาจะกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกเด็กของตนเอง เช่น นักเรียนต้องมีผลการเรียนเฉลี่ยสะสมขั้นต่ำตามที่คณะกำหนด หลังจากนั้นจะพิจารณาตามเกณฑ์ความดี จากคุณสมบัติ ๔ ประการ ดังนี้

- ๑) ความเป็นผู้นำ
- ๒) ความมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- ๓) การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
- ๔) เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทุกชนิด

วิธีการในการคัดเลือก

มก.วิทยาเขตกำแพงแสนให้สิทธิการคัดเลือกนักเรียนแก่เขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียน โดยที่โรงเรียนจะต้องมีคณะกรรมการคัดเลือกในระดับโรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาก็ต้องมี

คณะทำงานเพื่อประเมินตัวคุณธรรมและจริยธรรมของเด็กที่โรงเรียนคัดเลือกมาอีกครั้งหนึ่ง และภาคประชาสังคมก็มีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย หลังจากนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเสนอรายชื่อนักเรียนที่ผ่านการคัดเลือกให้สถาบันคัดกรองและสัมภาษณ์ครั้งสุดท้าย จากกระบวนการคัดสรรเด็กตามคุณงามความดีเช่นนี้ทำให้โรงเรียนส่งเสริมเด็กให้ทำความดีตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษา เนื่องจากต้องสะสมคุณงามความดีอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นโครงการที่ช่วยปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เด็กได้เป็นอย่างดี ปัจจุบันยังมีได้มีการศึกษาถึงความต่อเนื่องหรือการสานต่อการทำความดีของเด็กกลุ่มนี้ แต่ประมาณ ๗๐-๘๐% จะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของมหาวิทยาลัย และเมื่อพิจารณาจากผลการเรียนของเด็กกลุ่มนี้พบว่า มีผลการเรียนที่อยู่ในระดับดี

การพิจารณา ที่ประชุมเห็นว่า ข้อมูลที่ทั้ง ๒ ท่านนำเสนอเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปอุดมศึกษา และได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมเด็กดีมีคุณธรรมเข้าศึกษาต่อใน มก.วิทยาเขตกำแพงแสน สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ควรขยายกิจกรรมการส่งเสริมคุณงามความดี ประเภทกิจกรรมอาสาสมัคร เครือข่ายจิตอาสา โดยการเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือชุมชน เช่น การเล่นดนตรีให้ผู้ป่วยในโรงพยาบาล ฟัง นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาอาจช่วยครูสอนนักเรียนระดับประถมศึกษา กิจกรรมดูแลสิ่งแวดล้อม ขยะ แม่น้ำลำคลองในชุมชน เป็นต้น โดยโรงเรียนต้องเป็นแรงหนุนให้เด็กทำความดี **ทั้งนี้ การคัดเลือก**

เด็กที่ทำความงามความดีเข้ามหาวิทยาลัยต้องมีเกณฑ์การพิจารณาการ
ทำความดีอย่างต่อเนื่องระยะยาว มิใช่พิจารณาในช่วงระยะเวลาสั้นๆ
เท่านั้น จึงทำให้สามารถคัดเลือกเด็กดีจริงเข้ามหาวิทยาลัย และเมื่อรับ
เด็กกลุ่มนี้เข้าไปเรียนในมหาวิทยาลัยแล้ว มหาวิทยาลัยต้องส่งเสริม
กิจกรรมนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับการทำความงามความดีมีจิตอาสาให้เด็ก
ได้มีโอกาสสานต่อด้วย

๒. การคัดเลือกเด็กเข้ามหาวิทยาลัยตามคุณงามความดี
ควรมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน และมีการควบคุมระบบการคัดเลือกอย่างดี
เป็นการป้องกันโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษาใช้เทคนิคต่างๆ ที่จะทำให้
เด็กของตนเองได้รับการคัดเลือก เพื่อให้ได้ทั้งเด็กดีจริงและเก่งจริงได้มี
โอกาสเรียนในมหาวิทยาลัยมากขึ้น

๓. ควรศึกษาโครงการรับนักศึกษาในลักษณะพิเศษของ
มหาวิทยาลัยต่างๆ เช่น โครงการข้างเผือกของ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งได้ดำเนินโครงการมาประมาณ ๔๐ ปีแล้ว
มาเป็นบทเรียน (lesson learn) เพื่อใช้กับมหาวิทยาลัย แทนการนำ
บทเรียนจากต่างประเทศมาใช้ เนื่องจากจะเหมาะสมกับบริบทของ
ประเทศไทยมากกว่า

๔. ที่ประชุมเห็นถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการ
สอนวิชาศึกษาทั่วไป (general education) ในมหาวิทยาลัย เนื่องจาก
เป็นวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวางทันกับโลกทัศน์
เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคม

ได้เป็นอย่างดี จึงให้ความเห็นเกี่ยวกับวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

๔.๑ การจัดการเรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไม่ควร จัดสอนในปีที่ ๑ เท่านั้น เพราะมีอีกหลายวิชาที่นักศึกษาควรเรียนเมื่อมี วุฒิทางวิชาการเพียงพอ ดังนั้น จึงควรจัดวิชาศึกษาทั่วไปทุกชั้นปีตาม วุฒิภาวะทางวิชาการจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา เพื่อสอนให้บัณฑิตรู้ รอบในวิชาทั่วไป พร้อมไปกับการรู้ลึกในวิชาเฉพาะ

๔.๒ ปัจจุบันการจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เป็นลักษณะของการเรียนการสอนในห้องเรียน โดยอาจารย์เป็นผู้ให้ ความรู้ แต่วิชาศึกษาทั่วไปเป็นวิชาที่มุ่งขัดเกลาให้นักศึกษามีความคิด มี สติปัญญา และเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้น วิธีการเรียน การสอนวิชาศึกษาทั่วไปจึงไม่ควรเป็นไปในลักษณะเดิมที่ป้อนความรู้ ให้เด็กเพียงฝ่ายเดียว แต่ควรจัดในลักษณะ activity based ที่ต้อง กระตุ้นกระบวนการคิด เน้นกิจกรรม กระบวนการแก้ปัญหา และ มุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีโอกาสค้นคว้าหาความรู้จาก แหล่งต่างๆ ด้วยตนเอง จะช่วยให้นักศึกษาเรียนรู้ที่จะคิดแบบสร้างสรรค์ มากกว่าการท่องจำ รวมทั้งจะช่วยเสริมกระบวนการคิดเชิงบูรณาการ ให้แก่เด็กด้วย

๔.๓ ควรสร้างกลไกการประเมินกิจกรรมต่างๆ ที่เด็ก ทำในช่วงที่เรียนอยู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อนำผลการประเมิน มาเชื่อมโยงกับการเรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัย เนื่องจากการที่เด็กได้ทำกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณงามความดีต่างๆ ที่

หลากหลายในระดับมัธยมศึกษาอาจถือเป็นการเรียนและทำกิจกรรมในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปล่วงหน้าก่อนเข้าเรียนระดับมหาวิทยาลัย ดังนั้นจึงอาจนำมายกเว้นการเรียนบางวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปได้ เพื่อจะได้เรียนวิชาอื่นในระดับที่สูงขึ้นไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับผู้เรียนมากขึ้น

ที่ประชุมขอขอบคุณรองอธิการบดีฝ่ายแผนและสารสนเทศ มจร.(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร) และอำนวยการกองบริการการศึกษา มก.วิทยาเขตกำแพงแสน (นายวิโรจน์ ทองสุพรรณ) ที่นำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการอุดมศึกษา

ผู้บันทึกการประชุม

นางสาวพรเพ็ญ ชัยมงคล

นางสาวรัตนาภรณ์ ยศศรี

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยากร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๘/๒๕๕๒
วันพฤหัสบดีที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

การประชุมครั้งนี้ ได้เรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการที่มีประสบการณ์มานำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับการดำเนินการปฏิรูปการศึกษารอบสอง ในประเด็นการรับเด็กเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ด้วยเกณฑ์ความดี โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๑. การดำเนินโครงการเด็กดีมีที่เรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑.๑ ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ) ได้นำเสนอโครงการเด็กดีมีที่เรียน ที่ดำเนินการโดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งพัฒนาแนวความคิดที่มาจากนครปฐมโมเดล จากแนวความคิดดังกล่าว ได้ขยายไปสู่เขตพื้นที่ต่างๆ เพื่อส่งเสริมคนที่ทำความดีแก่สังคมแต่ขาดโอกาส โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ ขอรับการจัดสรรโควตาให้กับเด็กเหล่านี้ และจากการสำรวจพบว่ามีบางเขตพื้นที่ได้ดำเนินการประสานโดยตรงกับมหาวิทยาลัยในพื้นที่อยู่แล้วโดยในปี ๒๕๕๒ มีสถาบันอุดมศึกษาให้ความร่วมมือในลักษณะดังกล่าว ๑๓ แห่ง ซึ่งยังมีบางส่วนนอกเหนือจาก ๑๕๑ เขต ที่ได้ดำเนินการร่วมกับมหาวิทยาลัยโดยตรงอยู่แล้ว โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ทำการสำรวจข้อมูลดังกล่าว พบว่ามีเด็กได้รับการคัดเลือก

๖๘๗ คน จากโควตาทั้งหมด ๒,๐๐๐ คน ปัญหาส่วนหนึ่งมาจากหลักสูตรที่เปิดรับนั้นอาจเป็นเพราะเป็นสาขาที่ไม่น่าสนใจ ไม่ตรงกับความต้องการของเด็ก

๑.๒ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต ๒ (นายอธิวัฒน์ พันธุ์ประชา) กล่าวว่า การดำเนินการนครปฐมโมเดลเริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๔๘ จากที่ได้เห็นอุปสรรคในระบบการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยที่เน้นเด็กเก่ง แต่เด็กดี ที่มีจิตอาสา ดูแลชุมชน สังคม หรือผู้นำในการทำ ความดีไม่สามารถแข่งขันในระบบปัจจุบันได้จนอาจทำให้ความรู้สึกลอยๆ ทำความดีลดน้อยลงไป เพราะเด็กเหล่านี้จำเป็นต้องต่อสู้เพื่อเอาตัวรอดใน ระบบการแข่งขันเข้าศึกษาต่อด้วยเช่นกัน หลักการของการดำเนินการควร เป็นการพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเป็น ผู้ส่งเสริมเด็กดีและคัดเลือกเด็กเพื่อส่งให้มหาวิทยาลัยไปพัฒนาต่อโดยมี กิจกรรมส่งเสริมให้เด็กได้มีส่วนร่วม

๒. ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา ให้ความเห็นว่า ความดีมาก่อนแล้วถึงจะเก่ง การพัฒนาเด็กที่เก่งและมาพัฒนาความดีทีหลังเป็นสิ่งที่ ยาก คนเก่งอาจจะมีความคิดที่เอาชนะในการแข่งขันอยู่ตลอดเวลา คิดถึง ตัวเองก่อนผู้อื่น ในขณะที่คนดีอาจคิดถึงคนอื่น มีสติควบคุม อึดทนจะน้อย นำไปสู่การเรียน และการทำงานที่ดี แต่ปัญหาในปัจจุบันพบว่ายังขาด โควตาสำหรับคนดี เพราะโรงเรียนและมหาวิทยาลัยเน้นการรับคนเก่ง มากกว่า ดังนั้นควรเป็นนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา ที่จะส่งเสริมคนดี ระบบที่มีอยู่ในปัจจุบันอาจไม่เอื้ออำนวย

ต่อการรับคนดีเข้าสู่ระบบหากมีระบบที่เน้นส่งเสริมคนดีจะทำให้โรงเรียนหันมาสร้างเด็กดีเพื่อโอกาสในการเข้าสู่มหาวิทยาลัยต่อไป

๓. การคัดเลือกเด็กเข้าสู่มหาวิทยาลัย ควรจัดให้มีระบบการคัดเลือกที่ดี โดยคณะกรรมการที่ไม่มีส่วนได้เสีย ยึดหลักคุณธรรม รวมทั้งมีวิธีการประเมินผล เมื่อคัดเลือกโดยคณะกรรมการแล้ว มหาวิทยาลัยอาจดำเนินการคัดเลือกอีกครั้งหนึ่ง ด้วยวิธีการประเมินจากสิ่งๆ ที่ทำเพื่อสังคม เช่น การเป็นอาสาสมัครในโรงพยาบาลชุมชน สถานีอนามัย หรือในชุมชนต่างๆ และเมื่อจบการศึกษาแล้วเด็กเหล่านั้นก็จะกลับมายังชุมชน กลับมาเป็นแรงในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นต่อไป และต้องไม่ทำให้เป็นการแบ่งแยกระหว่าง ดี – ไม่ดี หรือ เก่ง – ไม่เก่ง

๔. ในปัจจุบันระบบแอดมิชชั่น และผู้ปกครอง มีส่วนทำให้เด็กอยู่ในสถานะที่ต้องแข่งขันสูงในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย และทำให้เกิดการกวดวิชา ซึ่งเป็นการแข่งขันกันในด้านวิชาการเท่านั้น เป็นการเรียนรู้เพื่อสอบไม่ได้เรียนมาเพื่อใช้งาน เด็กดีจึงไม่สามารถแข่งขันในระบบปัจจุบันได้จึงควรเปิดพื้นที่ในการคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยสำหรับเด็กดี เมื่ออุดมศึกษาส่งสัญญาณออกมา จะทำให้โรงเรียนและนักเรียนปรับพฤติกรรมในการเรียนการสอน โดยเน้นความดีในเนื้อหาหลักสูตรมากขึ้น

จากข้อเสนอแนะดังกล่าว เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษาให้ความเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาสามารถดำเนินการได้ในลักษณะโครงการที่เปิดให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วมเป็นมหาวิทยาลัยนาร่อง ๒ รูปแบบ คือ

รูปแบบที่ ๑ ส่งเสริมให้นำเกณฑ์เรื่องความดีมาเป็นองค์ประกอบหลักของระบบการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาทั้งโดยวิธีรับตรง และระบบแอดมิชชัน (admission) เนื่องจากหลักเกณฑ์เดิมที่ใช้การสัมภาษณ์ภายหลังสอบผ่านข้อเขียนเป็นเพียงพิธีการเท่านั้น ซึ่งการดำเนินการที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาได้พัฒนากรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา (TQF) ขึ้นมาใช้ โดยมีการปรับปรุงหลักสูตร และมีประเด็นเรื่องความดีเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญ

รูปแบบที่ ๒ สถาบันอุดมศึกษาอาจเลือกทำเป็นระบบโควตาให้กับนักเรียนกลุ่มนี้โดยประสานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งแต่ละแห่งอาจมีการดำเนินการที่แตกต่างหลากหลายกันออกไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาอาจทำการศึกษาริวิจัยเพื่อนำไปสู่การพัฒนาารูปแบบที่เหมาะสมได้

ทั้งนี้ ที่ประชุมเห็นว่า รูปแบบที่ ๑ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในปี ๒๕๕๕ สำหรับรูปแบบที่ ๒ นี้สามารถดำเนินการได้ในทันที แต่ในระยะแรกอาจยังไม่สามารถนำมาใช้ทั้งระบบ โดยผลักดันให้เกิดการนำไปปฏิบัติผ่านทางเครือข่ายอุดมศึกษาทั้ง ๙ เครือข่าย ร่วมกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาจมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจ ป้องกันไม่ให้เกิด “ความดีเทียม” แต่ได้เด็กที่มีความดีจากข้างในจิตใจอย่างแท้จริง และเชื่อมโยงตอบสนองความต้องการ (demand) ของภาคเอกชนหรือผู้ประกอบการ

นอกจากนี้ ควรมีการดำเนินการศึกษาวិจัยเพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ของความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาที่น่าเกณฑเรื่องความดีมาใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อ อาทิเช่น โรงพยาบาลน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น กับมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่คัดเลือกนักเรียนที่มีพฤติกรรมดี ช่วยเหลือชุมชน อาสาทำงานในโรงพยาบาล ให้ได้ทุน อบรมศึกษาต่อในคณะพยาบาลศาสตร์ แล้วกลับมาทำงานในชุมชนให้คณะวิจัยเข้าไปสัมภาษณ์ผ่านการเล่าประสบการณ์ของนักเรียน ผู้นำชุมชน ซึ่งมหาวิทยาลัยบางแห่งเริ่มมีการยอมรับมากขึ้นแล้ว จำนวนมากน้อยอาจไม่ใช่สิ่งสำคัญ แต่เป็นการแสดงให้เห็นว่าได้มีช่องทางเปิดให้สำหรับคนดีแล้ว “ทำดีแล้วได้ดี” อันจะทำให้การศึกษาเข้ามาเป็นสมบัติของสาธารณะอีกครั้งหนึ่ง

ผู้บันทึกการประชุม

นายศุภโชค สุขมาก

นายชวิน พิมพ์อารมณ์

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ประเด็นการประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๙/๒๕๕๒
วันพฤหัสบดีที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๒

การประชุมครั้งนี้ได้เรียนเชิญ นายदनัย จันท์เจ้าฉาย ซึ่งเป็นผู้เขียนหนังสือ เรื่อง กลยุทธ์น่านน้ำสีขาว (White Ocean Strategy) เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอแนวคิดที่เป็นประโยชน์หรืออาจนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา รอบสอง โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. นายदनัย จันท์เจ้าฉาย ได้บรรยายถึงหลักการที่สำคัญของกลยุทธ์น่านน้ำสีขาว และได้ชี้แจงรายละเอียดโครงการ ซึ่งเป็นวิธีการดำเนินการนำแนวคิดไปสู่การปฏิบัติ (how to) โดยสรุปได้ดังนี้

๑.๑ แนวคิดน่านน้ำสีขาวมีรูปแบบการบริหารจัดการแบบทางสายกลางตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ยึดมั่นความดีงาม เข้าใจถึงธรรมชาติ เป็นหัวใจในการขับเคลื่อนองค์กรและไม่ได้มองว่าผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นเป้าหมายสูงสุด แต่การทำงานเพื่อตอบแทนสังคม และเพื่อนมนุษย์ด้วยกันสำคัญกว่า รวมทั้งได้แรงบันดาลใจมาจากหลักคำสอนของศาสนาพุทธ ซึ่งได้รับการยอมรับโดยชัดเจน และที่ผ่านมานแนวคิดไม่ได้จำกัดเฉพาะหลักคำสอนของศาสนาพุทธเท่านั้น แต่แนวคิดนี้เน้นหลักเข้าใจถึงธรรมชาติ

๑.๒ กลยุทธ์น่านน้ำสีขาว ก็คือ การกำหนดพื้นฐานการบริหารองค์กรแบบองค์รวม ครอบคลุมวิสัยทัศน์ นโยบาย พันธกิจ กลยุทธ์

การดำเนินงาน ไปจนถึงแนวทางในการปฏิบัติทุกภาคส่วนขององค์กร ตั้งแต่การบริหารงานบุคคล การตลาดและการขาย การปฏิบัติการ การโฆษณาประชาสัมพันธ์

๑.๓ หลักสำคัญ ๗ ประการของกลยุทธ์น่านน้ำสีเขียว ได้แก่ ๑) การเกิดขึ้นของเราเป็นไปเพื่อสร้างผลเชิงบวกต่อสังคมโดยรวม (net positive impact on society) ๒) ตั้งเป้าหมายระยะยาวมองภาพใหญ่ระดับมหภาค (long-term goal, macro view) ๓) แสวงหาจุดสมดุล people, planet, profit และ passion ๔) ยึดบนหลักการของ โลกอันอุดมสมบูรณ์และแบ่งปัน (The World of Abundance & Sharing) ๕) ตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณธรรมความเป็นจริงและความเป็นเนื้อแท้ (integrity) ๖) เป็นองค์การที่ระบุดิจจากข้างในและมีดีเอ็นเอของ individual social responsibility (ISR) และ ๗) เป็นผู้สร้างบรรทัดฐานใหม่ให้เกิดขึ้นในวงการ (setting the benchmark)

๑.๔ กลยุทธ์น่านน้ำสีเขียวจะกระตุ้นเตือนให้เห็น ความสำคัญของการเสริมสร้างความดีงามต่อสังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีความยืดหยุ่น ไม่มองโลกด้วยความสุดโต่ง การผลักดันแนวคิดดังกล่าว จะมุ่งให้เกิดการยอมรับและเปลี่ยนแปลงตัวเอง เปลี่ยนแปลงสังคมแบบค่อยเป็นค่อยไปโดยไม่มีการพุ่งเป้าโจมตีบุคคลใดหรือองค์กรใด แต่จะร่วมกันทำงานเพื่อสังคมและประเทศ

๑.๕ การดำเนินการครอบคลุมกลุ่มคนทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นเด็กนักเรียนนักศึกษา อาจารย์ หรือผู้บริหาร บุคลากรในสถานศึกษา แต่ในกลุ่มเด็กนักเรียนนักศึกษาจะสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมได้รวดเร็วกว่าและจะจัดให้มีเวทีสำหรับแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเชิญชวนให้สถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วมโครงการ รวมทั้งมีการให้รางวัลเป็นประกาศนียบัตรหรือคำยกย่อง ชมเชย

๒. ที่ประชุมเห็นว่าหลักการของกลยุทธ์ดังกล่าวเป็นเรื่องที่ดี โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงจากภายในตัวบุคคลและองค์กร และขอให้ นายदनัย จันท์เจ้าฉาย นำเสนอขั้นตอนและเป้าหมายในระยะ ๑ ปีแรก ตามเอกสารโครงการที่ได้แจกในที่ประชุม สรุปได้ ดังนี้

๒.๑ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และเชิญชวนหน่วยงานต่างๆ เข้ามาร่วมเป็นภาคีสมาชิก ๑๕๐ องค์กร ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงาน ภาครัฐ สถาบันการศึกษา บริษัทเอกชน/รัฐวิสาหกิจ องค์กรและมูลนิธิ ต่างๆ

๒.๒ จัดอบรมสัมมนาวิทยากรสีขาว เพื่อให้บุคคลดังกล่าว มีความเข้าใจโครงการและสามารถเผยแพร่หลักการของโครงการ จำนวน ๕๐๐ คน

๒.๓ ขับเคลื่อนและเปลี่ยนความรู้ไปสู่การปฏิบัติ โดยมีผู้ ลงทะเบียนปฏิญาณตนทำความดี เปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อสร้างสังคมสีขาว จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ คน มีการประกาศเกียรติคุณ ยกย่องบุคคลหรือ หน่วยงานเหล่านั้น

สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของที่ประชุม

๑) แนวคิดในเรื่องนี้ อาจมีบุคคล/หน่วยงานที่ดำเนินการในลักษณะดังกล่าวอยู่ก่อนแล้ว แต่อาจเรียกชื่อเป็นอย่างอื่น ควรมีการค้นหาตัวหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ (champion) เพื่อเป็นหน่วยประสานงาน (contact point) สร้างความร่วมมือกันและขับเคลื่อนกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ยั่งยืน มีการขับเคลื่อนในแหล่งต่างๆ ไปด้วยกัน เกิดพลังทวีคูณ (synergy) ค้นหาและรวบรวมสิ่งที่เป็นความสำเร็จ (success story) จัดทำและเผยแพร่ในเว็บไซต์ มีการแลกเปลี่ยนและเล่าประสบการณ์ (story sharing) สร้างเป็นชุมชนในเว็บไซต์ และจัดให้มีการพบปะกันจริงๆ (face to face) ครั้งใหญ่ ประมาณ ๒ ปีต่อครั้ง โดยอาศัยพลังของกลุ่มคนรุ่นใหม่

๒) การดำเนินการในส่วนของกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา อาจดำเนินการในรูปแบบของเครือข่ายอุดมศึกษาที่มีอยู่ ๔ เครือข่าย โดยมีลักษณะเปิดโอกาสให้สถาบันอุดมศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วม และสร้างความเชื่อมโยงการทำงานร่วมกันต่อไป และเน้นการพัฒนาจากภายใน (inner development) ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงตัวเอง

๓) การขับเคลื่อนแนวคิดนี้อาจดำเนินการจัดสัมมนาในประเด็นดังกล่าว โดยเชิญอาจารย์และนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษาเข้าร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ หรือจากกิจกรรมซึ่งมีการดำเนินการอยู่แล้ว แต่จะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้องค์ความรู้ที่แสดงออกชัดเจน (explicit knowledge) พัฒนาไปเป็นองค์ความรู้แบบฝังลึก (tacit knowledge)

เพื่อให้การดำเนินการมีความเข้มแข็ง เกิดความร่วมมือกันขับเคลื่อนต่อไป
อย่างยั่งยืนโดยได้รับประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย

ผู้บันทึกการประชุม

นายศุภโชค สุขมาก

นายชวิน พิมพ์อาภรณ์

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

ภาคผนวก

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๑/๒๕๕๒

๑. ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นายศุภชัย พงศภักดี)
 ๒. ศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช
 ๓. รองศาสตราจารย์วรากรณ์ สามโกเศศ
 ๔. ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร
 ๕. ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย
 ๖. เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(นายสุเมธ แย้มมน)
 ๗. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยากร
 ๘. นางสาวพรเพ็ญ ชัยมงคล
 ๙. นายธนกร ก่อสรพัญญ์
-

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นายศุภชัย พงศภักดิ์)
๒. ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช
๓. ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร
๔. นางนงเยาว์ แข่งเพ็ญแข
๕. เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(นายสุเมธ แย้มมนุญ)

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร
 ๒. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัดี
 ๓. นางสาวพรเพ็ญ ชัยมงคล
 ๔. นายศุภโชค สุขมาก
 ๕. นายสันติชัย โลहितหาญ
 ๖. นายชวิน พิมพ้อภรณ์
 ๗. นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง
 ๘. นายธนกร ก่อสรพันธ์
-

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๓/๒๕๕๒

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นายศุภชัย พงศ์ภคเธียร)
๒. ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช
๓. ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร
๔. ดร.สีลาภรณ์ บัวสาย
๕. เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(นายสุเมธ แย้มมนุ่่น)
๖. รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(รองศาสตราจารย์พินิติ รตะนานุกูล)

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร
๒. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัติ
๓. นางสาวพรเพ็ญ ชัยมงคล
๔. นายศุภโชค สุขมาก
๕. นายสันติชัย โลहितหาญ
๖. นายชวิน พิมพ์อาภรณ์
๗. นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง
๘. นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี
๙. นายธนกร ก่อสร้าพันธุ์
๑๐. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๔/๒๕๕๒

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นายศุภชัย พงศ์ภคเคียร)
๒. ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช
๓. นางสาวลาภรณ์ บัวสาย
๔. รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม
๕. นายสุรพล ธรรมรัมย์ดี
๖. รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(รองศาสตราจารย์พินิติ รตะนานุกูล)

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร
 ๒. นางสาวพรเพ็ญ ชัยมงคล
 ๓. นายศุภโชค สุขมาก
 ๔. นายสันติชัย โลहितหาญ
 ๕. นายชิน พิมพ์อาภรณ์
 ๖. นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง
 ๗. นางสาวรัตนาภรณ์ ยศศรี
 ๘. นายธนกร ก่อสรพันธ์
 ๙. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ
-

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๕/๒๕๕๒

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นายศุภชัย พงศภักดิ์)
๒. นายกฤษณพงศ์ กีรติกร
๓. รองศาสตราจารย์วรากรณ์ สามโกเศศ
๔. นางสีลาภรณ์ บัวสาย
๕. รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม
๖. นายสุรพล ธรรมรัมย์ดี
๗. เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(นายสุเมธ แยมุ่น)

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร
๒. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัดี
๓. นางสาวพรเพ็ญ ชัยมงคล
๔. นายศุภโชค สุขมาก
๕. นายจักรกฤษณ์ ลิมปิษฐ์เชียร
๖. นายสันติชัย โลहितหาญ
๗. นายชวิน พิมพ์อาภรณ์
๘. นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง
๙. นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี
๑๐. นายธนกร ก่อสรภาพันธุ์
๑๑. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๖/๒๕๕๒

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นายศุภชัย พงศ์ภคเธียร)
๒. ศาสตราจารย์ นายแพทย์วิจารณ์ พานิช
๓. รองศาสตราจารย์วรากรณ์ สามโกเศศ
๔. รองศาสตราจารย์ประภาภัทร นิยม
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร
๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วุฒิพงศ์ เตชะดำรงสิน
๗. เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(นายสุเมธ แยม์นุ่น)
๘. นายสุรพล ธรรมร่มดี

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยากร
๒. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัตติ
๓. นางสาวพรเพ็ญ ชัยมงคล
๔. นายศุภโชค สุขมาก
๕. นายจักรกฤษณ์ ลิ้มปิยะเรีัยร
๖. นายสันติชัย โลหิตหาญ
๗. นายชวิน พิมพ์อารมณ์
๘. นางสาวปิยะมาภรณ์ รอดบาง
๙. นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี
๑๐. นายธนกร ก่อสรภาพันธุ์
๑๑. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๗/๒๕๕๒

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นายศุภชัย พงศ์ภคเชียร)
๒. ศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช
๓. รองศาสตราจารย์วรากรณ์ สามโกเศศ
๔. นางสาวภรณ์ บัวสาย
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร
๖. นายวิโรจน์ ทองสุพรรณ
๗. เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(นายสุเมธ แยม่่นุ่น)
๘. รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(รองศาสตราจารย์พินิติ รตะนานุกูล)

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑. นายสมศักดิ์ ต้นติแพทยากร
๒. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัตติ
๓. นางสาวพรเพ็ญ ชัยมงคล
๔. นายศุภโชค สุขมาก
๕. นายจักรกฤษณ์ ลิ้มปิษฐีเยียร
๖. นายสันติชัย โลहितหาญ
๗. นายชวิน พิมพ์อักษรณ์
๘. นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง
๙. นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี
๑๐. นายธนกร ก่อสรารพันธ์
๑๑. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๘/๒๕๕๒

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นายศุภชัย พงศ์ภคเชียร)
๒. ศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช
๓. ดร.อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา
๔. นายวินัย รอดจ่าย
๕. นายสุชาติ วงศ์สุวรรณ
๖. นายอริวัฒน์ พันธุ์ประชา
๗. นางศัจฉิภรณ์ อุ่ทองทรัพย์
๘. นางพรพรรณ โชติพิภูกษวัน
๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ทิพากร
๑๐. เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(นายสุเมธ แยมมุ่น)

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยากร
๒. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัตติ
๓. นางสาวพรเพ็ญ ชัยมงคล
๔. นายศุภโชค สุขมาก
๕. นายสันติชัย โลหิตหาญ
๖. นายชวิน พิมพ์อักษรณ์
๗. นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง
๘. นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี
๙. นายธนกร ก่อสรภาพันธุ์
๑๐. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ

รายนามผู้เข้าร่วมประชุมหารือ
การปฏิรูปอุดมศึกษา รอบสอง ครั้งที่ ๙/๒๕๕๒

ผู้ทรงคุณวุฒิที่เข้าร่วมประชุม

๑. ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(นายศุภชัย พงศภคเธียร)
๒. ศาสตราจารย์นายแพทย์วิจารณ์ พานิช
๓. ศาสตราจารย์ปิยะวัติ บุญ-หลง
๔. นายदनัย จันทร์เจ้าฉาย

เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑. นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร
๒. นางสาวนิภาพรรณ แก่นคง
๓. นางสาวสุภาภรณ์ ฐิตเมธีธรรม
๔. นางสาวสุวรรณา ภมรประวัตติ
๕. นางสาวพรเพ็ญ ชัยมงคล
๖. นายศุภโชค สุขมาก
๗. นายจักรกฤษณ์ ลิมปิษฐีเียร
๘. นายสันติชัย โลहितหาญ
๙. นายชวิน พิมพ์อาภรณ์
๑๐. นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง
๑๑. นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี
๑๒. นายธนกร ก่อสรภาพันธุ์
๑๓. นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายสุเมธ แยมน์นุ่น

เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

รองศาสตราจารย์พินิติ รตะนานุกูล

รองเลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา

นางสาวพรสวรรค์ วงษ์ไกร

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน
การอุดมศึกษา

บรรณาธิการ

นายสมศักดิ์ ตันติแพทยางกูร

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

บันทึกการประชุมและพิสูจน์อักษร

นางสาวสุวรรณา ภมรประวัติ

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

นายศุภโชค สุขมาก

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

นายจักรกฤษณ์ ลิ้มปิยะฐิเฐียร

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

นายสันติชัย โลहितหาญ

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

นายชวิน พิมพ์อาภรณ์

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

นางสาวปิยมาภรณ์ รอดบาง

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

นางสาวรัตนภรณ์ ยศศรี

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

นางสาวปวีณา พันธุ์กล้า

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

นางสาวพัชรกิต อินทร์พรม

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

นายธนกร ก่อสร่าพันธุ์

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

ประสานงาน

นางสาวจรัสศรี น่วมเจริญ

สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
๓๒๘ ถนนศรีอยุธยา แขวงทุ่งพญาไท
เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๖๑๐ ๕๒๐๐ โทรสาร ๐ ๒๓๕๔ ๕๕๒๔-๖

หมายเลขอ้างอิง สกอ๒๕๕๔-๐๖-สนผ๐๑

ISBN 978-616-202-519-8